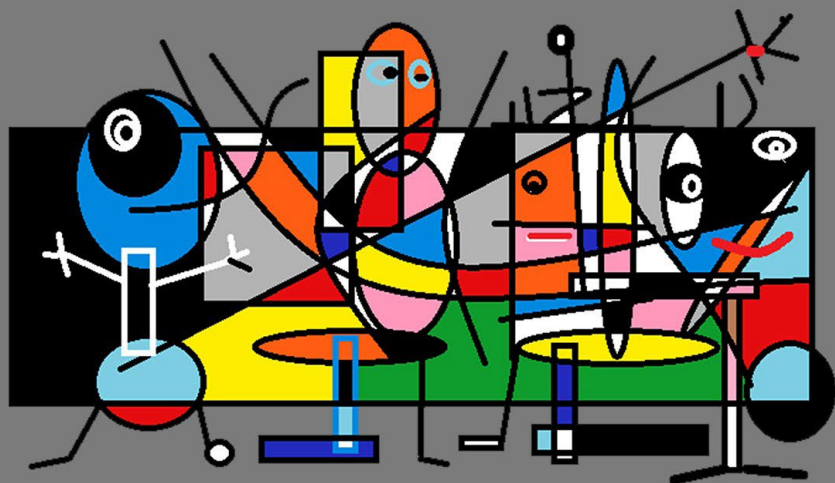


MAGORIE

ANEB
PŘÍBĚH VELKÉ LÁSKY



Alexandra Berková

Hledáte místo, kde...

... můžete celý den studovat nebo pracovat?

... seženete knížku pro zábavu, do školy, k poučení?

... stahujete e-knihy, posloucháte hudbu, tisknete 3D?

... osobně potkáte české i světové autory?

... můžete zajít na koncert, filmy artové i 3D?

Právě jste ho našli!

Městská knihovna v Praze

43 poboček, **3** pojízdné knihovny, **4 000** akcí ročně,
2 000 000 dokumentů, **60** Kč za registraci

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.e-knihovna.cz

www.facebook.com/knihovna

Magorie

aneb Příběh velké lásky

Alexandra Berková

Znění tohoto textu vychází z díla [Magorie aneb Příběh velké lásky](#) tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Horizont v Praze v roce 1991. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

§

Text díla (Alexandra Berková: Magorie aneb Příběh velké lásky), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.



Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uved'te autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 4. 6. 2021.



... pojd', příteli, a nech se vést tou zemí čiré absurdity; zde zákony platí jen občas a pravidla měníme během hry – tím větší je u nás legrace; budeš se bavit, uvidíš – ty pláčeš...?

– ech, vy cizinci...

Kdo vám, vy dusiči a prznitelé hodnot, kdo vám dal právo povýšit své tupé blbství na obecnou míru a odkazovat k nebytí, co byt' jen o píď' přesáhlo tu žabomyší mez?!

(Pupíci kývají a vypouštějí mlhu.)

Kdo vám, táži se, vy samozvaní inkvizitoři, kdo vám dal právo své vlastní plytké zájmy vydávat za zájmy lidu této země?

(Pupíci kývají a vypouštějí mlhu. Pupík s čupřinkou si činí poznámky.)

Nikdo, eunuši! A proto slyšte mne, který volám! buďtež zbaveni svých výhod, tučných kont i zapařených seslí v senátě, jichž nabyli jste lstí! buďtež zbaveni svých felčarů a ozbrojených stráží a donucení uživit se prací, jejímž jménem léta žehnali jste svoje měšce!

(Krásně mluví. Sám ani netušil, že umí tak krásně promluvit.)

Pryč s vámi, vy paraziti živých a okradači mrtvol! Pryč s vaším poručnictvím!

Táta s tlukoucím srdcem usedl. Pupíci kývají a vypouštějí mlhu. Táta se usmívá, unešen zvukem svého hlasu – tak abys věděla, mámo, tak já sem jim to řek! – a zaposlouchal se do pokašlávání a vrzání židlí. Teď se vymrští les rukou – a půjdou oknem, konšelé – marná věc, někdo to začít musel –

a zas bude mít chleba chuť a hymna smysl – dobře bude –

Táta spokojeně vydechl, složil ruce na břicho a natáhl nohy před sebe.

Ticho.

Táta zpozorněl: ticho ztichlo úplně.

Ech, co mi můžou, řekl si statečně, ačkoliv moc dobře věděl, co mu můžou.

Ticho zhoustlo.

Táta poposedl a polkl.

Za předsednickým stolem se ztěžka zvedl Hrbatý a zasípěl: děkujeme kolegovi za podnětný příspěvek; má ještě někdo nějaký dotaz?

Táta se opatrně rozhlédl: Kódl splynul se židlí a učinil se tak neviditelným. Vincek strnul v poloze mrtvého broučka. Pepan dělá suchý list. Jaryn si čistí naslouchátko a neurčitě se usmívá, jakože neslyšel vůbec nic.

Nikdo, děkuji, zasípěl Hrbatý. Pupík s čupřinkou poklepal buclatými prstíky na předsednický stůl a kníkl buclatou tlamičkou: budeme pokračovat.

Tátovi sjela krev do pat: teď přijdou dva holomci ze speciálního a před očima všech ho podříznou obsidiánovým nožem. Hrbatý si srovnal brejle a vsunul nos do lejster, aby odříkal něco, co vidí zřejmě poprvé. Tátovi uschla pravá ruka: pupík s čupřinkou ho právě pohledem označil dvěma holomkům ze speciálního: kývli.

Táta se začal dusit. Pobryndal se. Roztrásl se zvenčí i zevnitř – a nejde to zastavit, nejde to zastavit –
probudil se a v louži potu zírá na strop.

Obrazovka se rozsvítila, překrásná hlasatelka se na tátu překrásně usmála, sklopila těžké řasy a řekla zhluboka: přejeme vám klidný, ničím nerušený dobrý den! A povzbudivě zvedla obočí.

Je krásná: překrásná. Co na tom, že nemá nohy – hlasatelka nohy nepotřebuje –

ale její bílé zuby vypadají úplně jako pravé –
její hluboké oči vypadají úplně jako pravé –
a všechno, co říká, zní z jejích úst jako pravda.

Je tak dokonalá, že to až ponižuje lidskou důstojnost.

Já se bojím, řekl táta.

Jsi klidný. Jsi úplně klidný – tvé tělo je těžké – prostupuje jím příjemné teplo – opakuj osmkrát, řekla hlasatelka a povzbudivě se usmála.

Sem zpocenej a mám strach, řekl táta.

Jsi klidný – jsi úplně klidný – jsi uvolněný – tvé srdce bije rytmicky, máš pravidelný dech – jsi silný a ničeho se nebojíš – opakuj osmkrát, řekla hlasatelka.

Celej se třesu a hádám sem se počural, řekl táta.

Jsi klidný – jsi úplně klidný – tvé problémy jsou daleko, snadno je vyřešíš, až přijde jejich čas – jsi vyrovnaný a šťastný – jsi dokonale šťastný! – opakuj osmkrát, řekla hlasatelka.

Di do hajzlu, řekl táta s převahou umírajícího a zaťal oči, aby obrazovka zhasla.

Venku se najednou tak setmělo, že nebylo vůbec nic slyšet. A tu doktor, vykračuje zprvu krokem křepkým, počal náhle klopýtati. Doktor a tu, křepkým vykračuje zprvu krokem, klopýtati náhle počal. Klopýtati – náhle – a tu –

naštěstí Jiřík sedí na zápraží, hoří touhou a osvětluje vchod. Láska učinila nebohému na duši uzel; šlehá mu z očí, uší i nosem, ze všeho kolem jde pára a nedá se s tím vůbec nic dělat.

Jiřík, zbaven vší soudnosti, jen tiše blekotá: chci tě, Blanokřídla, chci tě, nebo střelím!

Doktor stanul nad planoucím jinochem, opřel se o zábradlí, které už nasadilo na květ, a chvíli se hřál. Pak pokýval hlavou a řekl: tak, tak, synu, škoda lásky, která padne vedle! Ale nesmíš brát život zase tak doslova! třeba v Africe to smrdí a lítaj tam komáři – na všem je něco –

hlavně musíš věřit! Kohout zakokrhá a výpravčí si posune čepici doleva – všechno bude v pořádku.

Jiříkův obal se zvedl, pozdravil a drsně kopl do kamínku. Jiřík bez obalu, úplně bezbranný, zůstal na zápraží, obkresluje vysychající louži a šeptá horečkou vyschlými rty: do těchto čar jsem uvěznil čas, Blanokřídla, a jako tahle voda spěje k jinobytí, tak i já mizím a schnu tady bez tebe, tady bez tebe, tady bez tebe –

– nepřijít toho dne rosa náhodou trochu dřív, byl by v tu ránu na popel.

* * *

Máma už je čeká s bábovkou.

Buď pochválena příroda, řekl doktor a usedl.

Máma si sedla proti němu, pohladila dlaní ubrus a řekla:

– ale to víte – jak my se můžeme mít –

nám se taky nic neřekne –

prej má bejt zas všechno jinak –

v tom aby se prase vyznalo –

ale novýho našťestí neni nic –

no a co císař? prej má zas nový šaty? tuhle sme na něj koukali – moc mu to slušelo – a jak krásně mluvil – až se mu vod huby prášilo – však ho taky daboval ten – jakvonsemenuje – takovej fešák – má dceru nejvyššího velekněze –

– a ten je prej zas nějak nemocnej, říká se

u nás, jak se to rozneslo, kdo měl co zdravýho, běžel se skovat –

– vona láska vocad' pocad', žejo –

co já – já mám tuberu – mně je hej – ale co mladý? –

No a co v sídelním městě? – že prej se staví zas novejš palác – a to je dobře – dyť proto sme na světě a kvůlivá tomu se dřem, aby to měl císařpán pěkný – –

nojo, no –

a žumpu nám taky nevyvezli –

to máte jedno k druhýmu –

třeba tuhle Janinka: co se vám natěšila – co se nachystala – všechno pěkně akorát – tolik si vám přála zpěvačku – a báb ho: narodil se jí knihovník – – to víte: seřezala ho jako psa – a že prej už nadosmrti zůstane starou pannou – no a co jinak – sousedojc sou na lepším – naši by taky chtěli – jářku, povídám – každěj nemůže bejt na lepším – někdo musí zůstat taky na horším, žejo – – –

– a že prej je to tam zařízený pro lidi – – to musí bejt ale krása – – – já si kolikrát říkám, víte, jak by to u nás taky mohlo bejt pěkný, kdyby to bylo trošku víc pro lidi – – nojo, no –

a včely už taky nedělaj – – co založily odbory, jsou samá schůze –

– tady koukám píšou, že sme první v těžbě vajec –
no – to se jednomu hned uleví –
ale jináč – vám řeknu – ten život je kolikrát tak drahej, že se snad
ani nevyplatí – – –

Přišoural se děda. Dělá mu dobře posedět s někým, koho před
chvilí pomluvili.

Tak co? jak je? zrovna tuhle sme si o vás povídali, řekl a zakřenil
se.

Doktor se usmál.

Přefik sem vám tu novou gerontoložku, řekl děda a zakřenil se.
Máma ho pleskla hadrem.

Závidí, protože Jožin už nemůže – povídám: buď hodná, já ti to
vynahradím! zahihňal se děda a dostal hadrem – jenže teď už je
všem trapné dělat, že si nevšimli Jaryna, který celou dobu postával
stranou, aby si ho nevšimli. Máma dala na stůl další hrnek a další
bábovku a Jaryn si k tomu bokem – jakoby náhodou – vlastně o tom
ani neví – sedl. Že prej nás budou zas práškovat, řekl na půl huby.

Doktor si odkašlal a poposedl.

Jiříkův obal sedí nad bábovkou, dívá se na ni, ale nevidí ji.

Jaryn se doktorovi zabořil očima rovnou do obličeje.

Doktor polkl, poklepal na Jiříkův obal a řekl hlasitě: tak copak,
chlapče, copak z tebe jednou bude?

Jaryn se k doktorovi naklonil s úmyslem přečíst mu všechny
myšlenky najednou.

Jaryne, nech pána! řekla máma a pleskla ho hadrem.

Doktor se rozpačitě usmál.

Nesmíte se na něj zlobit, řekla máma, tak dlouho ho pronásle-
dovali...

Vtom tiše promluvil Jiřík, oblbený láskou:

že prý se v sídelním městě prodává koule, ve který sněží – –
a koule, ve který prší – – a koule, ve který svítí slunce –? je to pravda?

Nesmíš hned všemu věřit, řekl doktor.

A že prej tam taky prodávaj malinkou mašinku – – co jede malinkou krajinkou – – a když malinko vykolejí – – tak přijede malinká sanitka naložit malinko raněné, kteří malinko sténají malinkou bolestí – – –

Matka spráskla ruce: můj bože, dítě! dyť tobě uchází duše! chlapče! hej! slyšíš mě? – doktore, dělejte něco!

– a honem hledala, čím by ucpala unikajícího Jiříka, který bezhlese šeptá: do konce svých dnů už budu jíst jenom rakvičky, jestli nebudeš mou, Blanokřídla...

Máma Jiříkem třese, volá ho zpátky, snaží se zacpat mu duši vepřovým kolenem, šekovou knížkou a novým svetrem na zimu –

zavřela honem okna i dveře a lamentuje zlobně: kdo ti to udělal? která to byla? slyšíš? – ihned mi to řekni a já jí ustálím podobu! – –

– – ale Jiřík už je daleko: právě se spojil s Blanokřídla, tam, co tak šumí rákosí a silně voní voda – – stoupá do výše a prúdce klesá dolů a kreslí osmy nekonečna – – zatímco se jeho obal něžně rýpe v bábovce...

Doktor vstal, oprášil si klopy a požádal mámu, aby ho zavedla k pacientovi. A požádal mámu, aby ho zavedla k pacientovi. A požádal mámu, ať je tak hodná, sakra už, a nechá toho kluka.

Máma nerada pustila Jiříka a vede doktora do pokoje.

Mámidlo bliká tátovi nad hlavou už jen pomalu a mdle: právě skončily zprávy, že ve světě řadí svrab, neštovice, cholera a mor – a u nás doma že je všechno v pořádku. Táta, uklidněn, zavřel oči a obrazovka zhasla.

Tak co?! marode?! zařval doktor ode dveří.

Je to na pytel, zašeptal táta.

Nesmíš hned všemu věřit! zařval doktor, promáčkal tátu – a když z něj nic nevylezlo, umyl si ruce.

Neni ve mně síla. Mám strach. A ve spánku vraždím, zašeptal táta. A taky mám sny, že bych to snad ani radši neměl říkat.

Třeba že mluvím na nějakým shromáždění – a říkám tak strašný věci –

Víš co – tak mi to snad ani radši neříkej, řekl doktor a dlouze se na tátu zadíval.

Otevřeným oknem sem zalehl řev kosené louky a v pokoji se najednou udělalo velmi smutno.

Doktor si stoupl před postel a zadíval se tátovi až na dno. A tam, úplně na dně, za vysokou tlustou zdí, sedí na bobku malý chlapec, těká očima a kouše si nehty.

Podívej se na mě, řekl doktor, podívej se na mě, skrze mě – do dálky a do výšky; co vidíš?

Vidím tmu, zašeptal chlapec.

A když se podíváš kolmo vzhůru – přímo před sebe – co vidíš?

Vidím jen samou tmu, zašeptal chlapec.

Doktor zvažněl a pokýval hlavou. Máma se rozplakala. Táta bezvládně leží a jen očima kouká ven.

A v zrcadle, co vidíš? zeptal se doktor.

Vidím ošklivé, slabé, zlé dítě, kterému ublížit není hřích, zašeptal chlapec.

A když já se na tebe podívám, co vidím? zeptal se doktor.

Vidíš muže, velkého a silného, mocnějšího sebe! netroufneš si do mého hájemství, neboť jsem strašný!

Podej mi ruku a pojd' ven, řekl doktor.

Nesmím! vykřikl chlapec.

Nemáš se čeho bát, řekl doktor.

Stůj! dál ani krok! má zed' jsem já a ty jsi nepřítel!

Podívej, řekl doktor a sedl si na pelest, já taky kolik let bušil na studené dveře, za kterými bylo teplo, ze kterého mě kdysi vyhnali – a až teď jsem zjistil, že ty dveře vůbec nejsou zavřené, ale že za nima taky není žádný dům – – tak pojd' už ven – čas se zrychlil, všechno je dávno jinak – nic ti nehrozí, řekl doktor.

Nikoho k sobě nepustím! vykřikl chlapec.

– a kdyby přišel můj bratr a řekl: bratře, pojď – nepůjdu, protože vím, že má v ruce nůž! –

– a kdyby přišla snědá plavovláska vonící mořem a řekla: milý, pojď! – nepůjdu, protože vím, že mě chce vynést vzhůru, aby mě srazila dolů –

– a kdyby přišel můj otec, tak zařvu: táhněte! kde jste byl, když jsem se bál?! –

– tak to je a tak to provždy bude –

Ale tak už polez, šohajíku, maříme čas, řekl doktor a zívá.

Pleju len, řekl chlapec.

Nic se ti nestane, my všichni jsme přátelé!

Až vyleju, budu vláčet, řekl chlapec.

Hm, řekl doktor, sám bych rád věděl, čím já tohle vždycky zvořu.

A začal vyplňovat receptis.

Tak co? co je? je to vážné? ptala se máma.

Doktor pokýval hlavou: má uzavřenou budoucnost.

Máma se rozplakala ještě víc: a takovej to byl hodnej, spolehlivej a slušnej tvor! – a já mu to říkala pořád: táto! vzpamatuj se! všechno je v pořádku! přečti si noviny – tam to všechno je: co je dobrý – co je špatný – co potřebuješ – co ti škodí – co máš dělat a co ne – všechno to tam máš – tak-hle-jed-no-ved-le-dru-hý-ho! – – a každéj den znova! a tohle je vděk za všechno? víš ty co to stojí? myslet za tebe, rozhodovat, hlídat tě na každým kroku? – – – ale to ne – – to musí mít svou hlavu – – a v noci pak řve strachy, blázen – – –

ach, doktore, copak mu není pomoci?

Pomoci mu už není – – je mu jen rady – jenže kde vzít a nekrást: neboť je lépe být vysát tornádem do sféry věčného mrazu a dopadnout na zem ve formě krup – než mít uzavřenou budoucnost; je lépe žít pod plochým kamenem, mít ústa plná hlíny a v očích sůl – ba je lépe být mrtev než mít uzavřenou budoucnost – protože ta k duši nepustí ani světlo ani teplo ani čas – ba ani hlas varhan – a to je co říct, neboť hlas varhan umí prostoupit kamenem a vynést duši k obloze. Řekl doktor.

Ach, doktore, čeho vy jste vlastně doktor, že jste tak k ničemu? sténala máma.

Jsem doktor obecné člověčiny a obojího práva, takže vím, co mluvím, když říkám Amen. Dávejte mu zatím tohle – ostatní ukáže pitva, řekl doktor a má se k odchodu. Máma, plačíc, ho vyprovází.

Zpocený táta se zatím znovu propadá do spánku: zbytkem vědomí se ještě chabě brání, ještě řve šeptem: ne! já nechci! –

– ale jeho snící většina už mu zas říká: ale jo, to víš, že jo, ty chceš, dyť my to víme – – a bezmocný táta zas zvedá ruku a zase se hlásí o slovo – – a pupíci za předsednickým stolem zas vypouštějí mlhu a čekají, co bude – – –

Dědek chvíli rozpačitě okouněl – a pak se jal šmejdít kolem postele a zvědavě tátu okukovat.

Táta sebou ve spaní hází: jeho kat mu právě vyčetl, že při své popravě dost aktivně nespolupracuje.

Táta se rozplakal a probudil se.

E? řekl dědek, šklebě se.

Táta se od něho odvrátil.

Dědek oběhl postel a udělal na tátu nemravný posunek. Táta se zvedl na lokty a zasípěl: k čertu s váma, nesmrtelnej! Jen se vychechtejte mojí ubohosti! Nic mě nedrží – a přece se hnout nemůžu – nic mi nehrozí – a přece se bojím – nic mi neschází – a přec je mi na smrt – ale smrtka mě nechce! prej nejsem její – že prej jsem váš! tak jen se chechtejte, dědku!

Dědek polkl a zamžikal.

Jen do toho, kozle! jste přece můj pán – to vy jste mě zplodil – postavil můj dům, vybral mi ženu a počal mý děti – vy jste přece navěky nade mnou – já budu vždycky až druhej – tak jen se chechtejte, dědku!

Dědek přešlápl a vzdychl.

Slova uznání jsem se od vás nedočkal – – jen samej posměch a pohlavky – otcovský požehnání jste mi taky zůstal dlužnej – tak k čertu s váma i s vaším plodidlem! táhněte k čertu! nechci vás vidět! zasípěl táta a odvrátil se.

Dědek se nadechl, že něco řekne, ale pak zplihnul a zvrásněl jak loňská švestka. Potom se pomalu přišoural blíž, položil synovi ruku na čelo a začal říkat tenkým, kvílivým hláskem: já – který tě zplodil – já starší a mocnější tebe – – já tě chválím takového, jaký jsi – – jdi a konej, jak za vhodné uznáš.

– To řekl dědek a velmi se umenšil.

Táta se na posteli posadil a protáhl se.

Dědek se vyškrábal nahoru vedle něj, položil mu ruku na rameno a řekl: ty, velký a dužnatý, staniž se houževnatým a suchým a zmnohonásobí se velmi počet tvých dnů – jako trvá sekvoja a pomíjí dýně. To řekl a opět se umenšil. Táta spustil nohy na zem a vstal.

A nejez tolik těch vepřových zvířat, synu, neboť s nimi jíš i jejich úzkost z příchodu rezníkova, strach ze smrti i samu smrt. Pojídaje vepříky, jako bys jedl své bratry – a strachu se nezbavíš – řekl dědek už velmi tenounkým hláskem a opět se umenšil.

A pomni, synu, že jsou věci podstatné, jako je první závan jarního vzduchu – a volání kohouta ve žhavém poledni; jako jsou první kapky deště v horkém prachu cesty a barvy podzimního listí; jako je náhlá letní bouřka – vůně vlhké země a osamělý výkřik ptáka uprostřed noci; jako je veliké ticho čerstvého sněhu – – –

– a pak jsou věci nepodstatné, jako jsou mámidla, platidla, dráždidla a jitřidla, jakož i veškerá politika, řekl dědoušek již velmi nepatrný.

Táta ho přikryl peřinou a políbil na svaštělé čilko.

Cože? řekl a nastavil ucho k vyschlé tlamičce.

Povídám! a nesmrtnost je v pytli – – a pak že sem krkoun, zašleštil nicotný stařík.

Táta ho vzal i s peřinou do náruče, pochoval, pohoupal a uložil zpátky do postele. Pak zavolal doktora.

Tak co? dědku? co vy? tak najednou? copak že lenošíte? zařval doktor, hledaje ho chvíli.

Pleju len, zabzučel stařík již sotva znatelný.

Ale-ale-ale-ale! nesmíte hned všemu věřit! vy budete ještě prohánět holky u muziky! zařval doktor.

Nech si ty kecy, synu, umírám, zabzíknul tenounce staříček a před očima jim zmizel v peřinách.

Krásná smrt, řekl doktor. Chvíli s tátou ještě postáli a pak šli do kuchyně.

Máma samou radostí spálila večeři. Táta samou radostí bouchl do stolu a potom do Jiříka: ech, co? ty – pápěrko jedna – tady sedíš – jak tělo bez duše – trochu života do toho umírání! – a z přebytku něhy dal synovi pohlavek –

– který ho jednou bude stát nesmrtelnost –

– a pustil se do jídla.

Jaryn celou dobu postával stranou a po chvíli řekl: jen pokračujte, jako bych tu nebyl – –

– – aniž na koho pohlédla, prošla kuchyní Janinka, něžně rozmlouvajíc s kedlubnou.

Život pod plochým kamenem se vrátil zas do starých kolejí. Doktor vstal a protáhl se: áááách – – nějak mě dneska bolí celej brouk – – tak snad abych letěl – – řekl a roztáhl krovky a odletěl.

Máma se za ním dívá a kroutí hlavou: ech, staroch roztržitý – zase si tady zapomněl lucerničku...

* * *

Má milovaná, krásná, špinavá Magorie!

Ideál neumírá przněm, ale zapomenut: narozena po sezóně hádám tvou někdejší velikost ze zažloutlých fotografií a pláču:

Je podzim: balkóny opadávají.
Vítr honí po zemi plakáty, tácky a kelímky od piva.
Princezna se usmívá a nechápe vůbec nic.
Honza je k smrti unaven.
Hybš hraje Devátou.

* * *

A takové jsou u nás dny: první, druhý, třetí, čtvrtý, pátý, šestý, sedmý, osmý, devátý – anebo přesněji: 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., atakdál až do odvolání – a pak zase znovu – anebo pozpátku – nebo úplně jinak: jak je třeba. I lidé jsou u nás různé: dobré i zlé. Ale jsou s námi jen potíže, jenom potíže: my neděláme žádnou radost svým pupíkům. Jsme zamračení, uspěchaní, mrzutí, rozvádíme se, přejídáme a pijem – a jak to pak vypadá, když k nám zabloudí nějaký ten cizinec? Když k nám zabloudí nějaký ten cizinec, nahrneme se kolem něho, chceme pochovat, pohladit, odznáček nebo gumu do trenýrek a aby nás vzal s sebou – copak tohle se dělá? takhle my reprezentujeme své pupíky? své delegované zástupce, krasavce inteligentní, kteří nepodvádějí, nelžou a nekradou?

Hlídat tak neposlušné a nevděčné lidi, to stojí moc a moc peněz.
Vlastně všechny.

* * *

Ale roste u nás hodně melounů.

* * *

Duše, osamělá jako akce provokatéra, nemá čeho se chytit. A ten čas – ten čas – smrskl se jako koruna; děje proběhly – zvuky

odezněly – všechno už bylo. Hemžení prachu ve sloupci světla.
Bledničkovité slunce vypadá, že ještě chvíli vydrží –
– ještě vydrží –

* * *

Mrtvole!

Mrtvol otevírá oči.

Mrtvole!

Mrtvol se rozhlíží.

Mrtvole!

Mrtvol naslouchá.

Mrtvole!

Mrtvol je tu!

Čím se živíš?

Lidským masem!

Co piješ?

Lidskou krev!

Kdy si pro nás přijdeš?

Třeba hned!

– mrtvol se toporně rozbíhá – děti s jekotem prchají do všech
stran – mrtvol si jedno chytil – to bude souzeno:

Kdo jsi?

Jsem ten, jenž se narodil pod plochým kamenem.

Kam jdeš?

Jdu do země hraček, jižně od velkého balvanu.

Co potkáš cestou?

Nohu s kyčlí.

Co jí řekneš?

Fuj, fuj, nechci tě!

Co ti dá?

Skleněný voko.

Co s nim uděláš?
Hodim ho do moře.
Co se stane?
Uvaří tě!

Všichni: polívka se vaří, maso na talíři, přijde na to, sežere to mrtvol!

– děti honí mrtvola, mrtvol jim neohrabaně utíká – už ho chytly, už ho mají, už ho mlátí klacky po hlavě –

ech, chásko nezvedená, necháte toho nebožtíka na pokoji? sakru- je hrobník – ale protože je měkkého srdce, usedá na máry a vypráví pohádku:

Před dávnými a dávnými časy, když byl náš císařpán ještě zbojníkem, žili byli Jeníček a Mařenka. Jednoho dne jim umřela maminka, a tak vzal tatínek sekýru a šel děti do lesa zabít. Ale protože byl hodný, nechal je napospas divé zvěři a vrátil se k maceše. Celou noc děti bloudily temným lesem, bloudily a bloudily, až přibloudily k chaloupce celé z perníku; – a dědek s babou že je sežerou. Každý den řízla baba Jeníčka do prstu, je-li už dost tučný – a když už byl, šouply ji děti do pece a s dědkem v patách běžely pryč. Běžely a běžely – sotva dechu popadaly –, a když už nemohly dál, objevil se na rozcestí duch jejich zemřelé matky a dědka zdržel. A to je konec, milé děti: bez matky a bez domova prchají zděšené sirotky krajinou – a pokud nezemřely, prchají dodnes. Dobrou noc!

Ještě, ještě!

Tak dobře, tak ještě jednu:

Hloupý Honza draka zabil – a když šel požádat o princeznu a půl království, usekli mu hlavu za pokus o převzetí moci. Dobrou noc!

Ještě!

Tak dobře – ale to už bude poslední: Byl jednou jeden otrok, a toho pán týral a mučil tak strašně, až už to otrok nemohl dál sná-

šet, tyrana zabil, bičice spoutal, vojáky vyhnal, lid osvobodil a usadil se v paláci; dobře jedl a dobře pil – a když všechno snědl a vypil, palác mu spadl na hlavu. Dobrou noc!

Ještě, ještě! žadoní caparti, ale strejda hrobník už musí po své práci, a tak si děti běží hrát na četníky a na zloděje; a protože žádné nechce být četník, musejí se rozpočítat prastarým rozpočítadlem:

en-ten-tý-ky-
dva-špa-lí-ky-
kru-ci-fik-sum-é-ty-jam-
pro-no-bis-sub-pon-ty-jo-pi-lá-to!
už? – eště ne!
už? – eště ne!
už? – už! – huáááá!!!

* * *

Hú is hú: *hrobník*

Narodil se v oranžové vestičce a v rodině zavládlo zděšení. Rodiče ho okamžitě reklamovali – pokoušeli se ho vyměnit – prodat nebo darovat – ale marně: hrobníka nikdo nechtěl. Zažalovali ho tedy pro neplnění rodičovských představ, ale soud věc odročil s tím, že dítě musí umět sedět, aby mohlo zasednout na lavici obžalovaných. Tak dlouho ovšem rodina nechtěla čekat, a tak jedné temné noci, aby věc jednotlivce neohrozila zájem celku, vynesli hrobníčka k popelnicím. Okamžitě k nim přilnul. Soucítit s věcmi zavrženými a mezi odpadky postupně začínal tušit souvislost Začátku s Koncem a Velkou Cestu Proměny. To už nejezdil s kárkou, ale na popelářském voze – a potom s čističkou zahraniční výroby s mechanickým ždímáním hadru. A protože byl v oboru jediný, kdo svou práci upřímně miloval, začalo mu brzy hrozit povýšení na šéfa hlavní skládky s vyhlídkou na funkci spalovače. V jeho životě se však udál určitý zlom, o němž toho moc

nevíme; jisté je jen, že se ve věku pětatřiceti let vzdal služebního postupu a vrátil se k ruční práci, aby působil jako řadový hrobník.

* * *

Nebe je plné vody, ale neprší už řadu let.

* * *

Něco se stane – všichni to víme – ale zatím se neděje nic; voda stojí jako čas a spolu s ním pomalu zahnívá –

stromy stojí – a vzduch stojí – zbývá jen třestit oči do tmy:

mámo!

táto!

miláčku!

soudruzi!

panebože!

kašli na to – nemá to cenu – já ti naleju, klid;

musíme čekat, jinak to nejde –

nejedna řeka ve snaze udržet směr se zavrtala zas do země – ale ty nemůžeš zpět k matce do klína, cizinče, i ty musíš čekat, jako my: podívej, máma: složila ruce do zástěry a zůstala tak pět let. A táta: sedává u okna a šeptá: co s náma bude? mámo? co s náma jen bude? A Jaryn: celé dny prostojí nehybně v rákosí, kolébaje se stejně s ním; ti pod vodou posílají zprávu vlněním hladiny, ti na stromech vysílají po větru pachem: jsem tady! tady jsem! ve svý kůži zaživa zazděnej!

* * *

Jistě: je možné udeřit do stolu, aby se puding zachvěl. Lze také pokleknout uprostřed louže s úpěnlivýma očima: bratře, ty jsi můj bratr: nes mě!

Jenomže, přátelé, ruku na srdce: kdo z vás, pečlivě myslé, přidá ku postavě své loket jeden?

kdo ochotně posedí dvacet let pod vodou?

kdo rozezná mlhu?

tak vidíte.

A proto i u nás je všechno jak bývalo: voda hučí, bory šumí, všechno je v pořádku –

– žili bychom v křišťálových domech, ale moc hážeme kamením – vidíš, cizince – děláme si to sami – no a co u vás? – nepovídejte! vážně? – kakoj chaos...!

Letos se nedařilo krocketám a výnosy muřího hnátu byly žalostně nízké. Ale takový už je světa běh: jednou přijde bída, podruhé zas nouze a potom přijdou vrány a všechno sežerou – císařpán bídu samozřejmě ihned zakázal, protože se mu hnusí, ale znáte lidi – lidem se nezavděčíš – pupíci něco neprodleně požadovali – snad okamžitý přechod od bídy k nouzi – dupali nožkami – jenže nikdo přesně nevěděl, co jako by to mělo bejt – tak jsme nějakou dobu jenom tak postávali – a pak jsme šli otisknout svá těla do písku na pobřeží – kdoví – třeba to zrovna bude k něčemu dobrý –

– musíme to zkusit, jak se dá –

zkoušejí to i zajáci: občas se některý zastaví, dá tlapky vbok a ze široka, jak jen umí nejsrdečněji, se na lovce usměje – jde k němu a s vlídným zájmem si prohlíží zbraň, všemožně dává najevo přátelství – jenže zatím ho lovec stejně vždycky zastřelil: on totiž nevěděl, co si o tom má myslet; a když lovec neví, co si má myslet, začne bejt nesvůj a hned střílí. No co je to za pořádek, když nevim, co si mám myslet?

Přemnožili se paznechti: neví se ještě co s tím: vylézají za nocí ze svých děr a skáčou nám zezadu na krk – bezduše ohavní a smrtí smrdutí – takovej paznecht dokáže nadělat škody, no fuj!

- a kolem popraviště je vídat podivné žvance duhových barev:
syčí to, bublá a mění tvar - jeden ten smrkanec si prej pro sebe
broukal: sud kulatý-rys tu pije-tu je kára-ten to ryje -

- místní mu hned nabízeli byt a stravu, starší dceru - znáte
lidi - - -

a stále častěji je vidět pěvce, jak sedí na bobku, drží se za ruce
a kvílejí táhlé písně o větru, řece, slunci, moři a vlnách - o dešti
a o jaru, které přijde -

- a letos určitě přijde, říkali to přece -
někdy prý bývá vidět i na padesát metrů -

* * *

hledáš cestu ven, cizince? - marně hledáš, stejně nenajdeš - jiní
hledali - taky nenašli -

a kampa bys chodil - co ti tu chybí? hele: rozkvetlá haluz - síd-
liště - dítě na písku - dělá bábovičky -

pojd', zapláčeme - zvykneme si - popijem a zapomenem - zazpí-
váme si Hoja, Dund'a, hoja!

kde já už moh bejt, kdybych někam šel!

mě matka zabila se slovy: nedám císaři vojáka!

Čurilove! nabíjej! - ech ty - nenabíjíš a nenabíjíš -

Vždycky za ranního šera jsme táhli na maliny: těžká otcova si-
lueta se ztrácela v ranní mlze daleko vepředu - - smrt - ty vole,
smrt - kde je ta strašná bublina?

- - a za marškumpačkou jede trén: žrádlo, vobvazy a tak.

To byla matka -

jak dlouho tě kojila, synu?

já vždycky myslel, že když se budu hodně, ale hodně moc snažit,
tak že si tu lásku vysloužim - ale to je právě vono, že ne - je fuk, co
pijem, hlavně že se motáme!

pojd', spletem své hlasy v tklivou píseň o duši

... skúčno... skúčno...

apage satanas! svý peklo si dělám sám!

psst! ticho! – slyšíš to ticho? jak strašlivě burácí? – huhuhum! – – –
huhuhuhummmm! jak dýzl v tunelu – HUHUMMM!

život, ty vole, to je vynález! tomu bych dal normálně nobelovku,
tomu, co ho vynalez –

vesmíre – bratře! Já jsem ty a ty jsi já! – totiž – sme voba jedno! –
chci říct – pardon – já na něco šláp a von zařval – že sme ze stejného
materiálu – já-ty-von – – – slunce – čečevole, slyšels? slyšels mě? co
říkám? SME SLUNCE!!

– a Bůh je stejnej všivák jako já –

Hej! Bože! Pocem! Budem si tykat!

* * *

měkké blábolivé ráno – dá práci strefit se nohou do podlahy – svět
je vláčný – krk vyschlý – duše široká –

láska, bože láska –

– – to je právě to, co vy cizinci nikdy nepochopíte – –

– ale nic si z toho nedělej, ty kluku šedivá – svět je tu proto, aby se ti
líbil! koukej, jak to tu máme pěkný – tam nekoukej: sem koukej: vidíš?
(sakra, ty máš ale krásný boty!) a eště tady: (může ti bejt tak čtyřicet?
osmdesát? kdo to má poznat...) tohle všechno sme připravili, aby se
ti tu líbilo – to není pro nás – to je pro tebe, rozumíš? – nerozumíš.

Ty jenom kejváš pěstěnou hlavinkou, tváříš se účastně a tvé modré
oči říkají: chápu – úplně tě chápu – jak ses to naučil tam u vás v kursu –

ty nevíš, že co jste vy, byli jsme i my –

a co jsme my, budete i vy –

že i u nás byly jiné dny všední a jiné sváteční –

a muži byli rozpoznatelní od žen pouhým pohledem –

a slunce žhnulo tak, žes do něj nemohl zpříma pohledět –

a nebe bylo modré – a voda průzračná – a vzduch čistý
a stromy zelené –

a obří útvary ve Skalním městě že jsou naše obydlí z dob, kdy
jsme byli velicí a mocní, zelení a zlatí, jak je to v Kronice – a řeč
cizinců že je i dávná naše řeč, kterou jsme zapomněli, uzavřeni tu –
mezi sebou – pod plochým kamenem, maličcí, v barvě hlíny – – –

– a ty nás teď okukuješ zvědavýma modrýma očima s věčným
zájmem dítěte, kterého se to netýká – – kterému se něco takového
přece nemůže nikdy stát – cizince pošetilý – – –

* * *

Nebe je plné vody, ale neprší už řadu let.

* * *

Janinka obchází lány úhoru, říkajíc přísně: á, příroda – jistě – my to
podporujeme – – –

* * *

Hú is hú: *Janinka*

*Janinka měla ještě sedm synů: první byl Oktáv, druhý Primus, třetí
Jasná, čtvrtý, pátý a šestý Pepík a sedmý Ebženka. Jednoho dne ale
nějak zlobili nebo co, a tak je Janinka všechny vyhnala z domu, aby
se mohla realizovat prací pro společnost. „Konečně vysvobozena!
Konečně volná!“ napíše tato nevšední žena o pět let později ve své au-
tobiografii Já. Zanedlouho vskutku dosáhne velmi pěkných výsledků:
stane se ministryní pedoindustriální výroby, z dětských tělíček bude
modelovat pestré žvance k oslavě císařského dvora, získá titul Velké
Matky a vypěstuje hranatou kedlubnu. Leč nepředbíhejme: Janinka
svou velkou cestu teprve začíná: právě opustila rodinu, a její manžel,*

o němž tu zatím nebyla řeč, protože je dokonale bezvýznamný, si tedy nechal narůst prsa a děti odkojil. Když mu pak došlo mlíko, živil se pampeliškami a potil med. Za jasného počasí, kdy bývají květy na louce dokořán, bylo možno jej zahlédnout, jak vychází na pastvu, ověšen mláďaty, která z něj olizují vonný sekret a hřejí ho do zad. A když někdy v předuše deště zůstaly květy na louce zavřené, říkali sousedé: bude pršet, Janinej žere trávu...

* * *

Má bestie trhaně otáčí kuřecí hlavou na tenkém krku. Vyzývavě klape zobanem. Protahuje si vyschlé pařáty: suše v nich praští. Ostré špičaté drápy se pomalu vysouvají – jsou vysunuté – jsou napjaté – ostré špičaté drápy jsou připraveny – chvějí se: dělám mrtvou. Nevidí mě – zklamaně stahuje drápy – zívá – převalila se na bok a chrápe.

Příště.

Že prý je každý své bestie strůjcem – jak tohle přijmout a neumřít – – –?

* * *

Je krásný den. Šedé slunce zalívá šedou krajinu šedým světlem.

Hrobník pohlédl vzhůru: ano: šed' předjaří je jiná než kalná šed' končící zimy – je skoro světlá – a také klidnější než bláznivě šedi jara – –

Hrobník se narovnal v zádech – protáhl se – a už se zas chápe mačety, stahuje mrtvolu z kůže, seká ji na kusy, mísí s vonnými oleji a háže supům: mačeta sviští, kosti praští, supi se slétají, hrobník, lesklý potem, soustředěně pracuje, a aby mu šlo dílo líp od ruky, do taktu si zpívá:

Slunce studí, voda smrdí, divnej svět, divnej svět, šed' je barva krve naší, buď pozdraven císařpán, buď dlouho zdráv a svěží!

Lid se všemu divně chechtá, divnej svět, divnej svět, pocem Kadle, ať tě praštím, buď pozdraven císařpán, buď dlouho zdráv a svěží!

Náš hrobník je třída chlap – nebojí se máknout;
ví svoje. Ví i naše – proto se ho bojíme.

Zná přičarovat horkost i svízel, ví, co je po životě, a tak těm dobrým dává projít tělem supa, aby došlo klidu, a ty zlé nechává dětem na hraní. Ti jsou pak znovu a znovu voláni zpět do svých zvětšelych schránek, nuceni k dětským hrám a mláceni klacky po hlavě, zatímco se jejich šťastnější druzi rozpouštějí v nekonečné blaženosti.

Zatímco jejich šťastnější druzi vcházejí zlatou branou do –
zatímco jejich šťastnější druzi splývají s onou nekonečně dobrou bytostí, která –

však on ten náš hrobník taky neví všechno.

Občas usedne tiše jako prach a jen očima se dívá.

* * *

Nebe je plné vody, ale neprší.

* * *

Pevný silný sloup: chci se ho dotknout – není to sloup; je to strunka:
krátce mi drnkla pod prsty – zmizela – padám – – – –

* * *

Zato Jarynovi se daří, jako by Bůh ani neexistoval: zaoblil se, zrůžověl a chutná mu jíst. Právě prošel složitým přijímacím řízením – a když testy ukázaly, že opravdu v ničem nevyčníká, otevřela se před ním

skvělá budoucnost: mohl by se stát třeba – pišišvorem – – – a – bude-li se snažit – možná i krajským slaboduchem – anebo – – kdožpak ví? – by to mohl dotáhnout až na samotného pupíka – – –! Jaryn, hýčkán představami, je náhle tolerantní a usmívá se – a usmívaje se krásní...

* * *

Sytě modré nebe. Nadýchané bílé obláčky. Nízké podvečerní slunce. Zlatý okr zralé pšenice. Před ní na šňůře sepraná modrá košile...

– ano, já vím: když mě sen vábí dopředu a vzpomínky zpátky, kdo tady zůstane, aby se divil?

* * *

Neprší. Lid reptá. Vojáci dostali přidáno.

* * *

Kdesevzal-tusevzal – odnikud přišel Bahnoslav Rypec, s sebou stoličku, stoupl si na ni, a že bude řídit.

Říkáme si, alenojo, tak ho nechte, ať je klid – – –

* * *

Hú is hú: *Rypec Bahnoslav*

Pochází z dělnické rodiny. Otec, místní policajt, mladého Bahníka často bije a záhy posílá do světa na vyučenou. Mladý Bahňa střídá různá zaměstnání: vyučuje lásku k vlasti, prodává erteple a pracuje v odboji. Když udal celé hnutí za pytel vládních brambor, uchytil se trvale u dvora jako vrátný, posléze jako bufetářka a konečně jako první slaboduch a poslední arbiter všeho. On to byl, kdo jako první rozpoznal moudrost a prozíravost Janinčiny pedoindustriální koncepce

a zhodnotil ji slovy: „Ona nepřestajným úsilím dosáhla velmi pěkné výsledky. Její činnost avšak vytvořila předpoklady, aby bylo hovořeno o problémech. Ona vytvořila předpoklady, aby byly otevřeně diskutovány. Ona vysoko přesahuje všechno, co bylo v průmyslu výchovy dosaženo.“ Bahnoslav Rypec však proslul i geniálně prostou, dnes již klasickou větou řešící letitý problém autority: „Je třeba přistoupit k zásadní přeměně lidí.“ Tím položil základ rehumanismu a zahájil novou etapu v dějinách lidstva.

* * *

Jak velkolepé je rybí nebe!

Opalzuje jako šupina – leskne se a třpytí – teď po něm přeběhl stín letící poštolky –

celé dny lehávám na dně s rukama pod hlavou a zírám vzhůru do hladiny –

měkké zelené šero – vláčné pohyby vodních řas – rybka trhnutím mizí mezi balvany – zachrastění kamínků rezonuje paterou ozvěnou –

nahoře a dole je totéž – já a ne-já je totéž –

vylézt z vody je těžké jako narodit se – – –

* * *

Svinskej život-svinská práce-svinskej svět!

lamentuje Jiřík na břehu nehybné řeky:

mám duši hluchou a není, po čem bych toužil –

ten tam je čas, kdy jsem tě dobýval, má cudná milá –

celé dny jsem tehdy kroužil kolem vašeho – natřásal se, podupával, vábil milostnými skřeky – joj, krásné to bylo!

však mnozí vzpomínají –

jenže co platno, když už jsi jen moje a já nemám, po čem bych toužil – –

- a kdyby kolem přeběhlo děvčátko a zpívalo písničku, že jsem báječný chlapík, lepší to nebude, protože:

přijdu domů - rozsvítím - a co dál?

- a ke všemu táta mi oblběl - už se s nim teda nesrovnám jako chlap s chlapem - takovej já mám život - tak lamentuje Jiřík - a netěší ho první jarní pošták támhle na osice, ani kvítek půlnočníku tady pod sněhem - ani pilný bahnožrout, který, pozřev něco bahna, z výkalů si staví dům - ech, k čemu to všechno, když není pro co žít - -

* * *

až po letech, až bude hledat ztracenou duši, pak si Jiřík vzpomene na tuhle chvíli -

bude to daleko, v sídelním městě - snad v době nějakých oslav, protože z rádia půjdou od rána chvalozpěvy - Jiřík si bude brát čistou košili - a vtom ho zasáhne vůně vlhké země - bude to zalitý květináč, k němuž se mimoděk naklonil a který ho v tu chvíli přenesl zpět do toho dávného předjaří, na blátivý břeh nehybné řeky - ta chvíle Jiříka přesáhne a on se rozpláče velikým pláčem muže - - teď je však opuštěný a sám -

a netěší ho první jarní pošták támhle na osice - ani kvítek půlnočníku tady pod sněhem - těžko je vystoupit z kruhu.

A jako z udělání - táta s mámou jdou sem - ano - jsou to oni: drží se za ruce a hledí si do očí, jsouce všem pro smích; zastavili se a slušně pozdravili.

Bude pršet, dešťovky lítaj nízko, zahájil táta zdvořile.

Jiřík se nadechl, že něco řekne -

nadechl se, že mu to konečně řekne -

Jiřík se konečně nadechl -

a táta s mámou se na sebe chápavě usmáli, zdvořile pozdravili a šli zase dál. Jiřík ještě slyšel, jak táta, umenšený dálkou, říká mámě

s uzarděním: musím se ti k něčemu přiznat, mámo: já, když sem byl malej, tak sem si vymodeloval z drátů pana Prokouka a ušil sem mu šatičky a z krabice od cukru sem mu udělal pokojíček – – – a máma řekla: i ty lumpíku jeden! –

– ano: vystačili si úplně. A Jiřík, dutý žalem, je náhle zbytečný jako zbloudilá ponožka.

Bez účasti sleduje bahnožrouta, rozteteleného štěstím, že našel v bahně tučného slimce –

– opodál, kryta loňským obskurníkem, se krčí kremrole dávi-vá – a pak sdílí smíšené pocity s bahnožroutem, který, hubu plnou bezradného sliníce, je odzadu kremrolí požírán.

Pak vstal, všechny tři naráz rozšlápl a že půjde domů k večeři. Co taky se životem?

Ano – mohl by si koupit sprej pro cenný pocit jistoty – mohl by v šeru svého pokojíku prznit obraz císařepána, miláčka našeho – jistě – ale co dál?

Jiřík jde hluše k domovu.

* * *

Jiříku!

Co je?

Tvá odpověď je špatná.

* * *

Vylézt z vody je těžké jako narodit se – narodit se je těžké jako umřít –

máš opustit tělo, zvané já: sotva ses zabydlel – ale byl to jen podnájem – tak koukej padat! – do absolutního jinde – bez zavazadel – nepřipraven a sám –

zkuste se tvářit nenuceně a prohodit něco vtipného: jakože do tohodle lokálu už vás nikdy nedostanou nebo tak něco – než uděláte ten krok do tmy –

* * *

pídalka masožravá žere mouchu zaživa: do půlky užraná moucha se snaží: musí toho dneska ještě tolik stihnout! – tuhle se s prásknutím zavřel květ macechy skalní a uvěznil kozu. Táhle letí truskavec nakrmit mladé – v zobáku slimejše – slimejš řve hrůzou – ale tak už je to na světě zařízeno, milé děti, že jedna potvora žere druhou, milé děti. A na samé špičce potravinové pyramidy, milé děti, sedí císařpán, miláček náš, a sežere nás všechny, milé děti, dobrou noc!

* * *

– – té únavy kdyby nebylo – dny plynou a zátěž se sčítá –
– a se žaludkem mám taky potíže, pane doktore – a v noci se kolikrát tak zpotím – a ty sny, ty sny! –
– ale to nic – to bude dobrý – já nejsem žádněj nervóza, abyste si nemyslel, já se umím ovládat – ani se nijak moc neperu – to se na mě klidně zeptejte – Karle – ty mě znáš! – řekni tady panu doktorovi, že sem klidnej – řekni, jak tenkrát – jak voni na mě – a jak já zůstal klidnej! Normálka: pijánko – ne, fakt – to bude dobrý – to chce klid – vitamíny – čerstvej vzduch – nekouřit – nepít – cvičit – a vůli! hlavně vůli! zatnout zuby! umět si poručit! – – a pak se taky poslechnout, co? – hehe – ne-nic-dobrý – – klídek –

CHLAPEČKU NEŠŠŠUSSTI TIM PAPÍREM!!!

– – abyste věděli, tak postavim dům.

- no ano --?! - vlastně proč ne? -- ?? - nojo! - dům pro sebe, svou ženu a své děti -

krásnej - velikejch oken a dveří, aby slunce a přátelé mohli dovnitř -
a pevnej, aby odolal větrům -

a taky vokenice - aby se nám tam někdo nedejbože -

a dole to bude celý ve dřevě - a shora to přijde celý prosklít - až semhle dólu - - a tuhle chci nechat jen holý cihly, aby koukaly - -
- - a tady bude krb.

A nad tím, jo, nad tím vocad' až támhle k tomu bych nechal takový to masívní břevno mořený, jestli to znáte - -

a garáž větší - - taky pro zetřáka - a vhodit břízolitem -

- - - a nahoru hodim patro.

Tak kde ste kdo, sakra, to musim vodřít všecko sám?! Dům stojí: pevný, aby odolal větrům, silných zdí, aby teplo neuniklo - a Jiřík sedí uvnitř a něco říká - snad že nesehnal obkládačky - anebo že takhle se příbor nedrží - -

nebo něco v tom smyslu - je unavený a cítí se podveden.

Blanokřídla sedí proti němu, obklopena malými Jiříky, a aby nerušila, modlí se dovnitř:

Ó Velký Hmoto! Vrat' mi milého, který mne opouští! Já toužím složit svou hlavu do jeho dlaní a on se ode mne odvrací -

- pobývá mimo dům - nejí, co uvařím, mívá mé lože a já pláču a ošklivím a zem se mi propadá pod nohama -

Pomoz, ó Velký! má duše vyje a mé tělo hoří - budí se ve mně zvíře - to zvíře chce jeho krev a já se bojím!

Pomoz, ó mocný! Udělej, ať na mne vlídně pohlédne, ať mě pochválí, obejmě a nazve svou ženou, miláček můj!

- a Jiřík vstal - a že už nemá hlad - a že už má dneska všeho dost - a že se de eště nadejchat - ať na něj nečekaj - ať dou klidně spát - heršveckrucinál fagotsviňapes!!

sakrapráceužtaky!!

hej ty tam!

ty tam nahoře!!

anebo dole!!

nebo kde seš!!

no ty, vo tobě mluvím!!

polez ven, všiváku!!

ukaz se!! hej! tak slyšíš?! povídám:

jeden z nás je tady vůl – ale já to nejsem!!

Teď zahřmí – s duněním se povalí balvany z hor – blesk rozčísne nebe – a v jeho jasu se zjeví ON – temný hněvem – –

– ale zjeví se. Musí. Jinak by to přece nemělo smysl – – – ???

Nic.

Pár dešťových kapek dopadlo Jiříkovi na tvář.

ANO! – déšť!! kapky přejdou v mrholení – mrholení v déšť – déšť v liják – liják v průtrž mračen a ta v potopu –

– a potopa všechno potopí – všechno: dům – děti – ženu – dobytek – všechno vezme s sebou – všechno bude fuč!

– a on bude volný!!

– jen houšť, živle, houšť – a větší kapky!!

Živel nic.

Tak co bude? – tak už se předved'!! frajere! – nebo se bojíš? – co – – –?! – prapříčino bytí – –?! – došla ti pára – –?!

Tak dělej něco už sakra! – já potřebuju změnu! slyšíš?!

CHCI NĚJAKOU ZMĚNU!!

Ticho. Tráva se nezachvěla – ani dům se nepohnul – jen za Jiříkem se ozvalo:

ach, to jsem ráda, že vás tu vidím – vyznáte se tu trochu? – jsem v těchhle zatracených končinách poprvé – a jak to vypadá, úplně jsem se ztratila – věřil byste tomu? – prostě najednou nevím kudy kam – takže jsem vlastně úplně ztracená – není to psina? – že budete drahoušek a vyvedete mě z téhle ošklivé končiny –! – moc – moc

vás prosím – – – jsem Lucie. Františka-Lucie-Negroponti. Ale říkejte mi prostě Luci. Anebo Ferko. Luci-Ferko...

* * *

Jiříku!

Tady není slyšet!

* * *

Má bestie už je tu zas: odpočatá, lačná boje, suchá, bdělá, odporná. Zním její tajemství: je-li v klidu, vane celou její vyschlou chřestící bytostí strašlivý vítr: studený a bezútěšný. Fičí tou její prázdnotou, profukuje ji sem a tam – a jí je to nemilé – nepříjemně to svědí. Zkoušela to prý zahánět všelijak: říkají někteří, že snad i prací – nevěřím: výsledná zmrsklina nemůže přinést takovou rozkoš jako krvavý žvanec: teplý – ještě se chvěje – a to dokázala ona! ona sama! a nikdo jí nepomáhal! – soupeří, tedy je! –

– prý byla kdysi lidskou bytostí – nevěřím. Vždycky když ležím na zemi mrtvá, slyším ji spokojeně příst; ale jen chvíli: vzápětí se začíná nudit: zívá, škrábe se na zádech, rýpe se pařátem v zubu, vrtí se, ošívá, vzdychá, čeří vzduch – – ten klid ji mučí: třepí se v okrajích, prosvítá děrami – potřebuje se utkat – potřebuje si upřesnit aspoň kontury – – ale já bývám mrtvá dlouho, moc dlouho... Párkrát do mne rýpne botou a potom odtáhne jinam anebo spí...

* * *

Celkem je klid.

Jen občas proběhne zvěst jako vítr pšenic: že prý zas táhnou Jurodiví – jsou na cestě k nám – a kdosi vytesal do skal na pobřeží podivné tvary, jimž nikdo nerozumí – a prý se zas objevil nový vi-

rus – pokoušejí se s ním vyjednávat – a už jste to slyšeli? – Janinka zmizela! že prej ji snad rozsápal ten zdivočelej knihovník, co se tu potlouká kolem – ale dyť ji přece viděli, jak běží, celá schvácená, nahoru do hor, pronásledovaná haldou kamení –

ale kdež! Janinka, ta žije pořád v sídelním městě! Je první dámou u dvora a tajnou milenkou nejvyššího velekněze! Jenomže nejvyšší nemá koule, to se obecně ví!

Ale, ale, přátelé! Velikou Janinku přece najdete každý den v přístavním bufetu: dojídá buřty a dopíjí pivo a svůj život vypráví za panáka! Povidal Bóža, když ji tuhle vez domu, zlitou jak prápor, že prej se, jak vjel tím trakařem na kamení – že prej se hezky rozpovídala – že prej se dozvěděl věci!

Pro-sim-vás – Janinka? – ta už to má dobře tak vosum let za sebou – matička země ji schramstla! Nejdřív se pod ní začala jenom tak houpat a vlnit – a potom bortit a propadat – až se v ní chuděra začala topit – a lidi kolem ní běhali jako vodoměrky a nemohli vůbec nic dělat, protože čeho se chytla, to vzala s sebou. A tak se nad ní zem slehla – a bylo po ptákách. Takovej konec vzala Veliká Janinka.

Nojo, dějou se věci.

Bude pršet, Janinej žere trávu.

Dáme za vrata a dem.

A já vám povidám, něco se stane!

I kušuj!

A já vám povidám, že to budou právě Janinčiný děti, kdo nás jednou vysvobodí! Neboť stojí psáno v Knize Knih: „Slepý všechny povede a hluchý k tomu bude zpívat – voda poteče do kopce a lípa poroste vzhůru kořenama – matky opustí své děti, neschopní budou týrat schopné a zloději užívat všech poct – ba jeden karabiník lépe placen bude než tucet učitelů – – těžký, přetěžký ten čas tak dlouho potrvá, dokud otec syny neodkojí, které matka opustila, a oni

povstanou, bojaři mocní a silní a dosti stateční na to, aby zvolali, že císař je nahý!“

* * *

– ech, dědci, dědci!

vám je hej!

v zemi se rejpáte, kořínky hledáte, nikdo vám nic nesebere, protože nic nemáte –

jen se ještě chvíli šourejte po naší krásné blátivé zemi, čtveráci jedni darmožraví –

však ještě nedorostla generace Janíků, schopných zabít pro pohlazení –

dosud se mládež nepřipojila ke stoupajícimu počtu velrybích sebevražd –

ještě je daleko do jarních slavností, dědci, ještě nejste na lodi bláznů –

zatím se neděje nic – jen blázen Ptíca zas vylezl na strom, že bude lítat, až přijde to nový povětrí – sundávali ho hráběma, ale on nechce dolů, a tak tam teď trčí mezi nebem a zemí, šlapaje nohama hustý vzduch –

My ostatní shovívavě naslouchající vašemu žvatlání myslíme si svoje – však už vás také obecní paznecht bičičtům rozhání, abyste zalezli do svých děr a nekazili pohled na naši krásnou blátivou zem – a na náš Pajšl – není-liž překrásný? hle, jak na obzoru majestátně dřepí: betonová larva – šedivá jako saka pupíků – oblá jako jejich ovárky – není-liž velkolepý? – kdo tam jednou vejde, už nikdy nevyjde ven – milujeme ho – nemáme na vybranou –

ani ty nemáš na vybranou, cizince – tudy prosím – pozor, ať svou překrásnou škorní neuvízneš v blátě!

* * *

Hú is hú: *Janíci*

lidové označení mláďat, vedených v duchu Janinčiny koncepce; jsou to jedinci skromní, pracovití a snadno ovladatelní díky setrvalému vnitřnímu napětí, které, je-li účinně stimulováno, udržuje jak vysokou pracovní horlivost, tak silnou autoagresivitu, takže se Janíci, masově trpíce tzv. civilizačními chorobami, zřídka dožívají penzijního věku, zbytečně nezatěžující státní pokladnu. Pravda je, že se někteří, zejména ti z prvních, experimentálních generací, příliš záhy vrhali ze skal, na umění, drogy či na politiku – což mělo za následek citelný úpadek řemesel. Jak výše řečeno: Janinčina smělá koncepce na své zhodnocení teprve čeká.

„dáme za vrata“ – Janinej co chvíli nějakou mlsotu našel za dveřmi, neboť lid jeho i děti tajně miloval.

„Pajšl“ – (hovorově) – palác štěstí lidu; mohutná stavba zřejmě kultovního charakteru, nyní sklad pšenice.

* * *

Císařpán, svým národům laje a klna, pronesl řeč:

Musíme se víc snažit.

První písař přijal čestný titul Podivuhodný.

Ze zahraničí: tam je to nadále i tak strašné, že si raději poslechněte trochu hudby: árii vraníka z opery Na stráž! zazpívá pplk. Volráb.

* * *

Ze zrcadla na mě civí každou chvíli někdo jiný – aspoň že v tom tisku jsou tváře stejné – a že kam sáhnu, najdu kapesník. To dodá člověku jistoty.

Slunce se ztěžka vydrápalo na obzor a při zemi se válí špinavé povětří: smrádek ale teploučko...

* * *

Má bestie mi jde vstříc: její náruč je plná nožů.

* * *

Dívám se před sebe: všude je tma.

* * *

Vtom někde típnul pták

a slunce si našlo díru v obloze –

a obrátilo sních ve vodu – a ta se valí dolů – žene se přes kamení,
luka a pole a stráně a lesní cesty –

bere s sebou i zem i písek a kámen ještě s pamětí skály – a všude
řřřach! a lllup!! a prrrrásk!! praskají pupence – a pffííí – a zzzum!!
šlehá ze země tráva –

je to jaro neobyčejné síly, jaké jsme nepamatovali – povětrí
sviští nadějí – každý něco čeká – kdo ležel, ten vstává – kdo stál,
ten někam běží – anebo mu aspoň teče krev z nosu – mnozí,
opustivše svá těla, někam odlétli a už je nikdy nikdo nespatriil –
jiní zmizeli v horách, že se dají na zboj – starci, když vlak v noci
zastaví uprostřed polí, vystupují do tmy, že začnou znovu – děti
chtějí převzít moc, anebo hynou vlastní rukou – a my střední-
ho věku, uvyklí tlaku shůry, vykřikujeme náhle „hurá!!!“ anebo
„hyjé!!!“ anebo „ať žije svoboda!!!“ – a vzápětí vybuchujeme jako
hlubinné ryby –

– – jiní zas prostojí celé dny na břehu řeky, s pohledem upřeným
na její mocný proud, vdechují vzduch, který je zbavuje vědomí,
a jejich duše se vydávají vzhůru – proti vodě – k prameni – aby se
tam třely jedna o druhou, jako to pstruzi a duše na jaře dělávají –

– darmo napomínají staří, že je to všechno jen šalba a mam – že je třeba volně vlající úzkost pevně zakotvit, než země vydá plody – nikdo nevnímá šelest jejich šedivých hlasů – a tak staří, nemajíce se čeho chytit, houfně hynou tohoto jara –

* * *

a nikdo neoral a nikdo nesil, a tak, až přijde čas sklizně, porostou ze země podivné tlamy – –

ale kdo by toho dbal, vždyť přece jaro je tady!

Jaro a mládí a kytky a hurá a všichni!

ech, jaro, jaro!

pitomé jak mladé tele, neúnavné jako berňák a hladové jak učitelka, která ví, že je to naposled – tak jsme se tě přece jen dočkali, ty jaro jedno –

vzduchem poletují palcové mouchy a stařeny v černém usedají na zápražích jako živoucí toxiny –

vrátili se i císařští slavíci z dalekých krajin, aby kroužili nad zemí, pestřili pohled na svět a opěvali moudrost císařovu formou tak prostou, že jí i sám císař rozumí – –

* * *

I s doktorem přihodila se podivná věc: zpočátku jevil zřetelný neklid – přecházel – postával – ošíval se a vrtěl, jako by mu sako nepadlo – pak oblékl pestrou kamizolu, načernil knír – a potom – nedbaje výstražných nařízení – – vyběhl jenom tak, bez kotvy, do nejhustšího jara, které mu ihned – ještě na prahu – vyrazilo pojistky. Smrt? – neznám to slovo! zabiju smrt!! vykřikoval ten popletený stařec – i bývalo pak vidět nebožáka, s věncem květů na pleši, kterak víří v reji svěžích dívek hebké pleti, chichotá se, skotačí a žvatlá, chtěje nenásilně splynout – –

* * *

– že prý se chystají nějaké změny, či co – aspoň se povídá –
ech – –

* * *

Mám známost! už nejsem sama! – tedy: ne že bych nebyla, ale bestie
už na mě nemůže – totiž: může na mě, ale už to není taková hrůza.
Vlastně: hrůza to je, ale

* * *

Jsme na prahu nového věku! Zboříme ploty, vyjdeme ze svých sa-
mot a nebude hranic a zbraní a nepřátel!

Svět dospěl ke konečnému sbratření lidstva!

Stojí za to žít!

vojáci dostali přidáno

* * *

Je třeba změnit myšlení lidí, aby ještě lépe vyjadřovalo a odpovídalo
našemu úsilí. Naše úsilí. Našeho úsilí. Hyjé. S konečnou platností
jsou zrušeny sudé dny; zůstávají v platnosti pouze dny liché; díky
tomuto moudrému a prozíravému opatření národní důchod vzrostl,
lid omládl a penzijní věk se vzdálil o celou polovinu. Hyjé.

Jsou upraveny peníze: komu bylo dáno, tomu bude přidáno;
komu bylo vzato, tomu bude odňato. Současně s tím jsou zrušeny
platy učitelské, neboť význam vzdělání stejně nelze penězi vyjádřit.

At' žije císař pán! at' žije císař pán!

* * *

áááááá!!!

prosím?

– – ale nic –

* * *

Tonoucí necht' se dostaví k bójce číslo tři, kde stručně, jasně a srozumitelně požádá o pomoc.

* * *

– – a máme rezervy, ano, rezervy, a mnoho závažných úkolů před sebou: především probudit se. Otevřít oči. Podívat se na sebe do zrcadla. A vyčistit si zuby, aby ten život dostal nějaký smysl. Ale hlavní je probudit se. Ano, toho je nám třeba především. Jenže kde vzít tu chuť.

* * *

– a protože mladý vlček neposlouchal, ihned v lese zabloudil, utopil se, uhořel, divocí šneci ho rozsápali, spadl do propasti a pošel hlady. Vlk je tvor společenský, milé děti: žije ve smečce. Uznává autoritu. Když smečka uštve kořist, rozestoupí se, aby se vůdce nažral jako první. Žádný z vlků, milé děti, se nedotkne potravy, milé děti, dokud není vůdce syt, milé děti. Protože vlk, milé děti, podobně jako člověk, milé děti, uznává autoritu, milé děti, protože je tvor společenský! Milé děti!! – –

Dobrou noc!

* * *

Probudit se je stejná pitomost jako vylézt z vody – to je to, co vy cizinci nikdy nepochopíte – – – –

* * *

áááááá!!!

cože?!

eee – – –

říkal jste něco?

totiž – –

ano?

nene – nic

ale vy jste něco říkal – –

kdepák –

ale ano, ano, tak prosím: mluvte!

– – já – –

ano?

é

poslouchám

já totiž

NO?

anebo radši ne – až jindy – vono to vlastně není vůbec důležitý – –

ale no tak!

když –

no tak se nestyd'te!

ehm –

nenechte se pobízet! jste přece mezi svými!

– – – –

no?

– – – –

NO?

já – totiž – – si to taky myslím – – to, co ste před tím říkal – –

jó??

nojo –

fakt, jóóó? – počkejte – ne: vážně?

no už jo – – –

no tak vidíte, chlape jeden, – a pak že se nedomluvíme!

* * *

Jaryn byl nejprve zděšen výší svého platu, ale pak se rozhodl, že si jej zaslouží: přebývá v kleci; v rohu se křečovitě objímají dvě opičí mláďata: pokus nahradit matku právníkem selhal i tentokrát. A za opicemi, až úplně vzadu, tam někde maj hnízdo: ano – jsou tam: divní ptáci. Hodiny stojí na jedné noze – anebo sedí – anebo klečí – všelijak zapleteni – neříkají vůbec nic a čert ví, co mají za lubem. Jaryn se k nim při krmení už mockrát přinachomýtl – – ale snad že nebyl dost divnej – anebo pro tu šaškovskou čepičku, co se mu čas od času udělá na hlavě – prostě ho vždycky asi poznali, protože v jeho přítomnosti zatím buď mlčí, anebo říkají úplné banality: „je krásně“ – „voda padá do moře a k nebi stoupá mrak“ – „zelenina s rýží je dnes málo vařená“ – – – ty nesmysly ho mají zmást, to je mu jasné, ale Jaryn ví svoje: zatím – kdekoli jsme zvítězili, byl do roka hladomor. A to není samo sebou – – za tím jsou oni: divní ptáci. Jaryn je tu proto, aby je odhalil a usvědčil. Nenápadně se šourá ke skupince vážící rýži. Pohvizduje si – kope do kamínků – spiklenecky pomrkává – některému z nich nabídne kradí cigáro – salám – rum – hambatý obrázek – – – tedy, ovládají se skvěle, ale donekonečna to vydržet nemůžou; ted'! – ted' mu jeden z nich, sedící na zemi s nohama křížem, s úsměvem pokynul, aby přisedl. Jaryn se orosil štěstím a přinesl si židli.

* * *

Zatím se jaro ustálilo, zmírnilo a rozlilo se do šíře.

Říční proud se valí tiše, bez jediné vlnky, slunce stojí v nadhlavníku celý den a všechno vypadá, že už to takhle zůstane. Úroda kroužlu je mohutná.

Ale jarní slavnosti jsou u nás krásné, pohled', cizince:

Zde dáváme volný průchod spontánním projevům radosti, štěstí a lásky k císařskému dvoru; zde tančíme své tance prostřednictvím profesionálních souborů – zde zpíváme své písně zastoupeni školenými pěvci – a zde trefně pranýřujeme svou neposlušnost ostrými šlehy zkušených šašků –

– a tak nám plyne čas v samých oslavách – a když už toho máme dost, přijdou pomocníci pomocníků, odpojí nám vzduch a vodu – a tu hned zas rádi vybíháme ze svých příbytků, mávajíce rozkvetlou haluzí, a slávu císařipánu, miláčkovi našemu, hlasitě provoláváme –

a všechny nápisy hlásají, jak milujeme císařepána, miláčka našeho, a on se na nás usmívá a je si velmi sympatický, a to je moc dobře, protože když se na nás mračí a není s námi spokojen, jsou z toho jen popravky a jiné nepříjemnosti a my se moc bojíme, aby nás neopustil a nenašel si jiný lid, a tak se moc snažíme, abychom si zasloužili přízeň císařepána miláčka našeho, aby se na nás zas usmíval a chutnalo mu jíst, to je pak se sebou spokojen, drmolí si svoje a my si můžeme hledět svého a v klidu se množit: to nic nestojí a může si to dovolit každý –

A zde se konají popravky: tady nám císařpán dává pocítit svou moc – a my – zkoprněle přihlížejíce příšernému konci svých bratří zalykáme se strachy – a milujeme pak císařepána ještě upřímněji – ještě rychleji vybíháme ze svých příbytků a ještě hlasitěji slávu provoláváme, aby už konečně byl klid.

* * *

Dobrý den, máte mlíko?

Nemáme.

Máte máslo?

Nemáme.

Máte chleba?

Nemáme.

Máte maso?

Nemáme.

A co teda máte?

Máme sochy.

Aha, tak mi jednu ukažte.

Prodavač předvádí sochy, kupující si vybírá. Tu si hrobník všiml schýlené stařenky, jak šmejdí kolem, a mrštil po ní mačetou: minul. Stařenka hbitě zmizela mezi balvany. Hrobník se zamračen rozhlíží: při těchto dětských hrách je třeba nejvyšší opatrnosti – často se Černý kníže potlouká kolem hledaje tělo, které děti pohodily – aby je sebral a odnesl; doma si je pak vyspraví – přivolá duši – a nemrtvol mu pak musí sloužit – bez vůle – bez paměti –

– ale nesudme, abychom nebyli souzeni: kolikrát si člověk, kráčeje světem, musí říct: takový krásný tělo – a lidi to vyhazují – – – že? hrobníče? – co pravíš? Odkud máš svou bledou, pomalou hospodyní? A odkud němeého pacholka? – aha? – no nic – nebudem to rozmazávat – Janinkus náhodou neviděl? ne?

– a co ty kamuflované úniky, taky nic? Přece když nějaké chytřák – aby ušetřil rodinu postihu – maskuje svůj konec autonehodou nebo infarktem – tak to seš při tom, ne? anebo o tom taky nic nevíš? co? – dyť ty to přece kreješ, hrobníku – myslíš, že to nevíme? – tak ven s tím! kde je Janinka! kams ji uklidil! mluv! máme ti pomoci?! – tak co – už si vzpomínáš?! co?! – – ne?! –

no dobře – jak chceš – však si ještě popovídáme – ale to už bude u nás! – – –!!

Pravda o Janince:

Říkalo se, ano, říkalo, že se Janinka ztratila – ztratila se však daleko dřív, než se o ní předpokládalo: jestli snad právě dohlížela na přeočkování školní mládeže láskou k císařskému dvoru, anebo zrovna špendlila ministrům medaile na bryndáky – to už se dneska neví. Jisté je jen, že ji jednoho dne prostě nenašli doma. Jen na stole ležel uspěchaný text, přerývaný, zajímavý, koktavý a plný vykřičníků, jako by stůj co stůj chtěl někoho o něčem přesvědčit – jako by na tom moc záleželo – ale nikomu se nepodařilo zjistit, jaká že zpráva je na tom papíře napsána, protože text si nepřál býti čten: písmenka uhýbala, vlnila se, klikatila, rozbíhala, hemžila a tvořila oplzlé obrazce, sotvaže se nad papír někdo naklonil – byly marné i pokusy s fotografií – a tak se vědělo jen, že papír i psací brk patří Janince a Janinka že je fuč. Jen zlatá rákoska po ní zůstala, odznak nejvyšší výkonné moci, a žel nedokončený projekt nového pedokombinátu. Výslechem zrcadla se později zjistilo, že ji – krátce před tím – zaskočeno nepřipravené – odrazilo bez povinného filtru – prostě jak byla: s černým knírem, vytřeštěnýma očima a ostrou hvězdicí vrásek kolem úst. Zrcadlo bylo samozřejmě na místě popraveno, ale nebohou průkopnici už nikdo nikdy nespatriil. Říkalo se potom sice, že to byla tak báječná bytost, že se narodila hned několika lidem najednou – ale tomu nikdo nevěřil. Pak prý ji bylo vídat s podivným člověkem prázdných očí a potměšilých rtů – ale to nebylo podloženo. Nějakou dobu se prý objevovala mezi stařenami strnulých úsměvů; už přesně nevěděly, jak to tenkrát bylo – minulost se jim už dávno vymkla a žila si po svém – ale jistotně jim kdysi kdosi řekl: přijdu! – a potom nepřišel. I ke staré Janince prý kdosi přišel – jestli hrobník? jestli Černý kníže? – i ona se strnule usmívala s koutky úst bezmocně k bradě – přišel k ní, vzal ji kolem ramen a řekl: holčičko! holčičko moje...! ty moje malá...! – a stará Janinka se náhle rozplakala straš-

livým pláčem – dlouhým a hořkým a bezmocným – rozpomněla se náhle na všechno, co ve svých funkcích vykonala – – a z té hrůzy se pomátla na duši. Jen rozum jí chuděře zůstal – a ten jí velel, aby se ověsila barevnými střípky a stužkami, papírky, sklíčky a hrozny plechovek – že ji pak bude mít každý rád. Zdobívala se vším, co na zemi našla po každodenní slávě, v upřímné důvěře, že čím pestřejší bude, tím víc lásky v bližních vyvolá. A opravdu: většinou v ní nikdo nepoznal bývalou Velikou Janinku, a tak k ní bývali lidé hodní a laskaví – a tak si Janinka na konci svých dnů přece jen ještě užila trochu lidského tepla na haldách třepetek, vlajek a plakátů, mávátek, tácků a kelímků od piva...

* * *

Tady máš to kafe, bobíku, jaká jsem?

Hodná.

A jaký sem ti to uvařila?

Dobrý.

Jak dobrý?

Móc dobrý.

Jak moc?

Tááááák.

Jenom?

Až na konec světa.

To je málo.

Na konec vesmíru.

To přidej.

Na konec vesmíru a eště kousek!

No proto. Hlad' mě!

Luci – máš někdy – zničehonic – třeba v noci – míváš někdy strach?

Cože?

Jestli se někdy bojíš.

A čeho?

Jen tak – zničehonic – třeba v noci.

A šimrej mě na zádech!

Míváš to někdy?

Co?

Strach přece!

A jaký strach pořád!

Strach, hergot, strach!! Ty nevíš, co je to strach?!

No ale z čeho? – a neřvi na mě!

Z ničeho – zapomeň na to.

Co seš hned protivnej? Tak mi to snad řekni, ne?

Nechme toho.

Z čeho máš strach? Tys něco proved? – ne – ted' ale vážně: co se děje?

Nic –

Počkej – počkej – ty přede mnou něco tajíš! Bobíku! Podívej se mi do očí! Víš, co jsme si slíbili! Jiří! Jiřane! ty víš, že kdybys někoho zabil, dokázala bych to pochopit – – ale že máš přede mnou tajnosti – to teda – to se teda na mě nezlob, ale –

Luci, prosím tě!

Jenom to najednou nezamlouvej! Já moc dobře vím, o co jde! Prostě mě nemiluješ! Máš přede mnou tajnosti – bloumáš si v duchu bůhvíkde – bůhvíským – – nojo: dyť ty žiješ vlastně úplně jinde! Úplně jinej život! A máš jenom strach mi to říct! – To je ten tvůj strach! Ted' je mi to jasný! Jdi pryč, prosímtě, jdi pryč, nesahej na mě! Vypadni, slyšíš?! Vypadni! – – – Kam jdeš, prosímtě –?! Ty bys klidně odešel? A nechal bys mě tu? Samotnou? No teda...! – dyť přece víš, že bez tebe nemůžu bejt! pojď ke mně! – – – blíž! – – obejmi mě – eště! – – víc! co sem tvoje?

Kotátko.

A že seš jenom můj?

Jsem jenom tvůj...

A budeš se mnou pořád!

Pořád!

A nikdy mě neopustíš?!

Nikdy!

Dej mi pus! – už na sebe nikdy nebudem oškliví, ano?

Nikdy!

Slibuješ?

Slibuju!

Pod', utečeme odtud! někam daleko! pryč z téhle všednosti – ach, jak jsou ti maloměšťáci ohavní! proč už jim to někdo neřekne! jak já to tu všechno nenávidím! Pojd', utečeme – teď hned! – honem! – nastoupíme do prvního vlaku a pojedeme načerno někam do neznáma – a vystoupíme do tmy – já se budu bát – a ty mě budeš chránit – – pojd', ať už jsme odtud pryč! – honem pojd' – peníze? – k čemu? – romantik krade!

Ty si bereš boty? Zbabělce!

Voda plyne jako čas a Jiřík už dávno zapomněl na Blanokřídrou – a Blanokřídla, obklopena malými Jiříky, se snaží všechno pochopit: osmy nekonečna. Bleděmodré záclonky. Vyšívavý ubrus. Můj Jiřík: byl tady a už tu není. Stával tu – ruce v bok, pyšně rozkročený, jen zakokrhát – a teď tu není. Já tu jsem. Musí to tak být. Lehával u vody s rukama pod hlavou a vítr mu čechrál chloupky v podpaží. Sedávala jsem tiše stranou v očekávání jeho rozkazů. Teď sedím tady. Tady jsou naši Jiříci. On tu není. Je pryč. Není tu.

Blanokřídla poslouchá, jak do tmy vybuchují konzervy, a zpěvem se snaží přehlušit pláč opuštěného klína: Nevstoupím dvakrát do téže řeky – jenom ty dny jsou jeden jako druhý – máma má mísu – nemáš mě rád – a mně se nic nevede, když mě nemáš rád – neumím usnout – neumím bdít a na botách se mi trhají tkaničky – jsem čím dál víc podobná svému psu a na okně vyrostla kytka s mým obličejem – už nemám smysl – sesychám – žloutnu – brzo mě vyne-

sou – čekám tu na tebe – z veselé milenky tvá smutná choť – sedím u dveří a tence pískám nosem –

Ano: Jiřík už dávno nevpomněl na Blanokřídrou – ne že by nechtěl – ale nějak nebylo kdy – seběhlo se to všechno tak rychle – Luci zaplnila všechen prostor i čas na míle kolem – jak to vlastně tenkrát –? – aha – velký dům – malí Jiříci – ach bože – a potom: „vznáte se tady“ – propánakrále – jak je to dlouho? – Jiřík trochu ostařel, zvrásněl a prokvetl, vypadá unaveně a moc mu to sluší. A jak tak loví v paměti, zaskočen nečekanou chvílí samoty na WC, nabývá chlapecky užaslého výrazu a sluší mu to ještě víc.

Ale to už Luci buší na dveře a ptá se, kde je, proč jí neřekl, kam jde, vždyť ho celých deset minut hledala, a vůbec nevěděla, kam se poděl, a najednou ji napadlo, jestli snad nespádl z balkónu, a strašně se lekla, ale přestrašlivě! – tedy, když si představí, jak tam leží dole na chodníku celý v krvi, tak se jí úplně zastavuje srdce – – ještě teď, když si vzpomene na to leknutí, tak jí tam divně bouchá, ale strašně divně! – kdyby už konečně vylezl, mohl by si sáhnout, aby věděl, že mu nelže: opravdu se kvůli němu strašně lekla, jen a jen kvůli němu! – a kdyby on ji měl trošičku, ale aspoň trošičku rád, tak by se namáhal říct jí, kam ráčí kráčet – a ona by se pak nemusela tak strašlivě leknout –

– a mohla mu třeba celých těch deset minut něco povídat – mohla čekat u dveří – ale takhle – když se prostě vypařil a nic jí neřekl – takhle je celých těch deset minut nenávratně pryč, uvědomuje si to vůbec? ty minuty zmizely, už nikdy nebudou, ztratily se z jejich společného života, o kterém si slíbili, že ho prožijí jen a jen spolu! – – ty minuty jsou pryč a nikdy se nevrátí! – jasně – Jiřík určitě namítne, že těch deset minut nic není, jako by ho slyšela, ale život se skládá právě z takových minut! – – které on – – jen tak – – úplně zbůhdarma – – vyhazuje oknem na ulici – – prostě jen tak – – takhle on tedy nakládá s jejich společným životem – s jejich jedinečným a neopakovatelným společným životem – ať se jen podívá na sebe

do zrcadla: takhle vypadá člověk, kterému se odevzdala a kterému má věřit – – to tedy sama neví, jak to bude dál, když člověk, na kterého se ona má ve všem spolehnout – – ach bože, takhle ji zradit! – – je z toho úplně zničená – – teď – právě v téhle chvíli ztratila veškerou životní jistotu – chápe to? – zem se jí propadá pod nohama – dusí se – je jí do pláče – tak sakrahimlhergot, co tam dělá takovou dobu?! a Jiřík na míse, chráněn dřevem dveří, vzpomíná – – –

když pak vyšel, oduševnělý a čistý – neviděl ke svému úžasu tu skvělou Luci – tu překrásnou Luci, které se vrátňý zničehož nic začal svěřovat, že v mládí marně toužil po nových teniskách – kvůli které taxikář přestal točit volantem – které mladičkový úředník v bance řekl „maminko“ a ihned usnul, protože takovou krásu ještě neviděl –

– tu nevšední Luci, která po chodníku chodí bosa, do postele zase v botách, topí se v bažinách, padá do roklí, krade v obchodech, ztrácí se v lesích – bože, jak ta umí žít! – nene: namísto báječné a hravé Luci uviděl Jiřík jen zmítající se beztvarý žvanec, který vypadal chvíli jako svrchník, pak jako roštěnka, pak jako šicí stroj, pytel neštěstí – ale hned zase pytel štěstí – vysavač, polštář, fuchsie, sedm trpaslíků – – stále se měnil a plakal a sténal a snažil se vylézt Jiříkovi na záda – a když se mu to konečně povedlo, velmi se uklidnil, přilnul – téměř s ním splynul a nějakou chvíli dokonce vypadal jako Jiřík sám – a pak začal zvolna nabírat podobu Luci – jenže toho se Jiřík tak lekl, že ji smetl z ramen dolů – a už to byla zas zmítající se masa: sklenice, ručník, gramofon – a Jiřík pochopil, že ta nešťastná hmota je bez duše, že nemá čeho se chytit, a tak náhodně sbírá formy, kde se dá – z TV, z novin, ulic a parků – a přišlo mu jí najednou líto – a tak ten žvanec opatrně vzal, pochoval, pohladil, rozloučil se s Luci, která k němu vzhlížela velkýma zatýkavýma očima – a pak – třebaže plakala, ji od sebe odtrhl, odnesl na balkón a potom opatrně, metrovou tyčí, strčil ten zmatený žvanec dolů – a pak se z balkónu díval, jak sebou na

chodníku mrská, až se chytil nohavice kolemjdoucího pána – a ten pán – ten nicnetušící, ženatý, solidní pán, který nikomu nic neprovedl, vyjma snad toho, že právě proklínal životaběh – ten nebohý pán právě málem zašlápl překrásnou dívku, která se mu na chodníku svezla rovnou pod nohy: auauauauau! zasténalo líbezně to líbezné stvoření – promiňte, asi jsem špatně šlápla, zřejmě to bude kotník, nevíte, kde je poblíž nějaký doktor?

Já jsem doktor, slečno, řekl ten sebevrah a Jiřík si šel dát studenou sprchu.

* * *

Jiříku!

Tu jsem!

Kam jdeš?

Vím já?

Jen jdi, chlapče – a nezapomeň, že –

Díky, stařenko!

* * *

Hú is hú: Jiřík

Nojo, húizit?

* * *

A táta s mámou? – ach ano, táta s mámou: jsou dokonale šťastni a tím pádem naprosto nezajímaví; zatímco se jejich potomstvo obětavě zraňuje, škrtí, zapřísahá a zrazuje, oni dva na to mlčky shlížejí, držíce se za ruce a hledě v oko druhu druh –

– a začali se zpomalovat – zvětšovat – řidnout –

- a teď jsou možná tady někde kolem -
- takže my jsme vlastně uvnitř -
- ale - jak říká teorie relativity: vono jak se to vezme.
- anebo - jak říká kvantová teorie: vocad' pocad'.

* * *

Ochuravěla zrcadla: nejdřív začala každého odrážet zezadu, nohama vzhůru anebo v šaškovské čepičce - a teď hromadně pukají - tiše - jedno po druhém: pink!

A já se taky necítím nejlíp: své vzdušné kořeny vláčím ostudně za sebou; plandají kolem mne, bezmocně ochablé, hrůza pohledět - zkouším je ovinout kolem rodné hroudy, národní hrdosti anebo vzpomínek na dětství - ale nechytám se, nechytám - nějak to vyschlo - drolí se mi to pod prsty - říkám si, no co, no nic, jen vydržet, a plouhám se dál, že ještě posedím na stromě a pak vlezu zas do vody - tam je to fajn - jojo, tam se to dá přečkat -

než se čas navrší a situace se vrátí -

a já zas vylezu, své vzdušné kořeny bezvládně kolem, zas mi bude k zbláznění teskno, a jestli mě někdo hned neobejme, tak umřu z té samoty -

můj anděli - můj kamenný anděli - v dálce dálkou vzdálený - do dálky mizející -

má bestie mi jde vstříc - mít tak čeho se chytit -

Pojď sem, zrůdo - skončeme to: co sme si, to sme si a do smrti dobrý - plácnem si? co?

polekaně vykřikla a choulí se opodál, slabá a bezmocná - bojí se mne velmi přesvědčivě: vkládá do toho celou svou malou, suchou, odpornou bytost: je nevinná, pohleďte: beštyja nikagda agresor! - jenom se chvěje - kdo se jí zastane? - - ach ano: můj kamenný anděl se blíží, aby trestal: má kamennou tvář a kamenné oči: nesnese

odpor. Bije mne přesně a s rozvahou – bestie zívá a trochu se nudí –
nelením a umírám, abych to neprotahovala –
situace se vracejí – shořím v nich jako meteor – –

* * *

Prý Bůh zemřel! taková blbost! tuhle ho přece viděli, měl už svý
upito, hulákal: dejte mi šanci! ještě jednu šanci!

– anebo že by to byl dvojník?

Tak jsme Ho pohřbili. Čert ví, kdo to byl, ale měl to moc pěkný.
A toho lidu! Každý Ho znal, chodil s Nim na pivo a byl s Nim brácha –
šoupli sme Ho do penálu a vynesli místo Morany – ušetřila se
tim akce –

Tak to má za sebou. Na nás to čeká. Mladej může – starej musí.
Musíme tam všichni. No co – svý leta už měl – a – mezi náma – ta-
kovej king to zas nebyl, aby se bez Něj nedalo žít!

* * *

Stařec, sedící na větvi, táhle kvílí:

země málo – vládců mnoho – sluncem měsíc – vzduchem kouř –
slouha vládne – šlechtic v blátě – ouououou-ouou – zbraně a hlad
a chorobný smích, umlčet je třeba mluvící ústa – není slz ani při
smrti –

ech, zmlkni, starče, sic ti nasadím sokolí čepičku a pojedeš na
káře rovnou na lod' bláznů!

* * *

řeka vyschla a láska císařepána miláčka našeho je jako ocelový
plát –

NO A CO?

no nic –
NO TAK!!

* * *

Kolikrát se musím narodit, než vystoupím ze tmy do šera...?

* * *

– například Bahnoslav Rypec: ovarových hlav má, že bys ho mezi nimi nenašel – a přec šťasten není: vrtí se, vzdychá, je neklidný – marně se kochá opojným pocitem moci
mocní se kochavým opojem pocitu
pocituje se mocným kochem opoje
opájí se pocitovou mocí kochu – rozvaluje se v hedvábných polštářích do šíře i zdéli – představuje si, komu všemu může všechno – i všelijak jinak si to užívá – ale šťasten není...

Je sám a dírou po duši mu vane severák.

A vůbec je chladno: pošťáci dřív než kdy jindy odtáhli do teplých krajin – příroda vypadá, že už to taky zabalí – a u nás, jejích vládců, je tomu nejinak.

Mezi uhynulými huňáčky se najde sem tam i pár lidí, kteří už to nechtěli prodlužovat – už to prostě chtěli mít z krku –

Stále častěji se – sdružení v houfu – chováme jako jedinec: hledíme jedním směrem a myslíme totéž: bude tuhá zima.

Ale většinou jenom těkáme – jenom tak těkáme.

Šedá je součtem všech barev, když slunce kryje mrak, cizince pestrý...

Motá se jich tu stále víc: velicí, barevní, zdvořilí – všemu se diví a všechno si fotí: obdivují naši techniku: ručně vyřezávané telefony a bohatě kolorované vozy; závidí nám naše nenáročná, skromná a výkonná žena; žasnou nad dokonalostí našeho mimiky:

věru málokdo dokáže tak rychle jako my zalehnout do prachu a přijmout podobu země; oni to nesvedou – nikdy to nepotřebovali – blázni! – jak jsou důvěřiví, naivní a hloupí! odevšad je na ně vidět! – zeptáte se jich, kolik je hodin – a oni vám to řeknou, místo aby udeřili první – seberete jim hodinky – peníze – boty a kabát – a oni jen užasle vrtí hlavou –

Zazvoňte u nich ve čtyři ráno – vsadím se, že přijdou otevřít! – jak říkám, blázni!

K čertu s váma, krasavci klidní a voňaví, jemní a chápaví! co vy víte? nic nevíte! jenom se divíte – houpu se na větvi a pouštím na vás své větry! chechtám se, chechtám! chechtám se až k slzám – –!!

* * *

Na obrazovku vyplul veliký detail můry: ze všech sil se vydává za suchý list, ale kos do ní přece zobl. Můra zle buší křídly a snaží se kosovi vyhrožovat, co jí jen strach stačí. Kos se na ni přemýšlivě zadíval – a klada si otázku, kde že se bere tolik smělosti ve tvoru tak slabém, můru dojedl. K tomu hraje smyčcový orchestr a školený baryton recituje: „Strategie přežití je prostá: nesmějí nás vidět. Jestliže nás uvidí, nesmějí nás poznat. Jakmile nás poznají, musíme jim nahnat strach.“ – Přepínám na pohádky:

Mladý inženýr obětavě, nezištně a za cenu osobních ztrát překonává pracovní problémy, které by neměl, kdyby vedení bylo schopno vést. Mladý inženýr nakonec situaci sám a přes odpor vedení zvládne: národnímu hospodářství ušetří miliardové hodnoty – přičemž ztratí ženu, děti, přátele a zdraví: Vedení inženýrovi blahopřeje a předává sošku hutníka. Mladý inženýr odchází do invalidního důchodu, vedení trvá. Dobrou noc!

* * *

Tady motýl! tady motýl! motýl volá zebra! zebra, ozvi se!

Tady zebra, tady zebra, to jsi ty, makaku?

Tady makak medvědí, tady makak medvědí, volám pižmoně severoamerického, pižmoni, ozvi se!

Tady zebra, tady zebra, volám motýla! Máte je? Kde je makak? nic neslyším! Haló! (buch!)

Tady lenochod australský, tak kde ste všichni, sakra, zebra to dostala!

Motýle, motýle, tady pižmoň severoamerický! Motýle, slyšíš mě? Já se jim postavím do cesty a pak je všechny voddělám!

Zatímco se zvířátka domlouvají, krasavec v lunchoveru zahodil přes rameno ruční granát, který spadl do helikoptéry pižmoně severoamerického, která spadla přímo pod kola lenochoda australského, který se odkutálel, a rozmačkav makaka medvědího vybuchl pod stromem, na němž přebýval motýl. Platinová blondýna je zachráněna. A to je konec, milí dospělí, hajdy do postýlek, dobrou noc!

* * *

Do konce našeho vysílání schází ještě plných šedesát minut: prvních padesát osm z nich vyplní přestávka...

* * *

Už to mám! Každý je své bestie strůjcem – no ano! to já ji vyvolávám z nebytí do existence – já sama ji zhmotňuji ve svých myšlenkách! – a čím víc na ni myslím, tím je ona větší a strašnější – tím větší má nade mnou moc – a přitom stačí prostě na ni nemyslet – vymazat z vědomí – zrušit – jak je to prosté! prostě na ni nemyslet – – – – – a sakra...

* * *

Jako čistý vidí vše čisté, tak Blanokřídla hořkejma očima vidí hořkej svět:

ach, lidi, lidi, pomozte! Já hledám svého Jiříka, báječného chlapíka, který mne opustil! On se uměl usmát, že jsem se zajíkla, a obejmout uměl, ještě se červenám – a najednou vidím, že ho nikde nevidím – ať koukám, jak koukám, nevidím ho!

Ať mu není hodina hodinou, zem zemí a voda vodou! všechno ať ke mně ho pohání!

– není Jiříkovi hodina hodinou, zem zemí a voda vodou, a Jiřík se přesto nevrací –

Ach, lidi, lidi, pomozte! Já hledám svého Jiříka, báječného chlapíka, který mne opustil! Byl tady – a už tu není – kam se jen podívám, tam on není!

Pojď všechen hrome a zab ho! Pojď všechna vodo a utop ho! Pojď všechen ohni a spal ho! Pojď všechen kameni: utluč ho za to, že mě opustil!

Hrom ho zabil, voda utopila, oheň spálil, kámen utloukl – a Jiřík se přesto nevrací –

Jiřík je daleko: v sídelním městě: má brilantové knoflíčky a nejistý, těkavý pohled: nedivme se mu – teprve začíná... Kolem neslyšně proplovávají číšníci, nic nevidí, nic neslyší a nic jim neujde: (tenhle je tu denně) – Nazdar Honzo! – (támhleten taky, ale nějak sešel) – tak co, Oldřichu, jako obvykle? – (ale co tenhle tu chce – dyť ten přece) – pardon, prosím, je to jen taková formalita – ale my jsme bohužel nuceni – – vy samozřejmě máte legitimaci, žeano? – ale propánakrále! – jestli já to netušil! – dyť vy ji nemáte potvrzenou! – no tady jo, ale tadyhle, tady vzádu musí bejt eště takový razítko kulatý – sakra – to je ale smůla – o mě přece nejde – já vás znám – ale kdyby tak přišla kontrola – víte co – skočte si nahoru – eště tam sou – ať vám tam daj berana – – já vám tu zatím podržim místečko – kabátek si tu můžete nechat – ne? – radši pudete – co tady, žejo – máte recht – já bych šel z fleku taky, nevěříte? – já vám něco řeknu: už to neni, co to bejvalo – pamatujete tenkrát?

(.....) támhle na piáně! a nahoře bez! – my spolu musíme jednou sepsat paměti! – a polštářek taky – řeknu vám, že ty mladý dneska jenom kde co urvat a jen pro sebe – a ještě ručníček – aby se nám to tu neválelo – ták – copak dáte mláďatům pod stromeček? voni maj všechno, parchanti, dejte jim přes držku, voni budou překvapení! – počkejte, já vám podržím dveře – hezky si to užijte! táááák – nashledanou! –

Mařenko, tu cedulku dolu, ano?

hledáte někoho? – vstup jen na legitimaci, prosím, tady to máte jasně napsáno – ano – pouze pro členy – jistě – je mi líto – tudy prosím –

Největším kouzlem výběrových organizací je, že v nich ti nevybraní nejsou...

– ale Jiřík legitimaci má: zpocenými prsty ji svírá na dně kapsy sametového saka a poněkud strnule kráčí vpřed, aby ho plyšové křeslo pohltilo...

Sbírka intimní lyriky Rozbření vychází k autorovým šedesátinám: básník se v ní mužnými verši vyznává z lásky k práci, rodné zemi a jejímu pracujícímu lidu.

Čeče, já píšu i pro toho člověka z ulice – i pro tu holku, co prodává zmrzlinu, i pro toho dělníka s bandaskou na kafe...

Čeče – já zkoušel napsat dělníka bez bandasky – a víš, že to nejde?

Člověk časem zraje, kamaráde: já, když před dvaceti lety bral funkci, tak sem si myslel, že u vesla musej bejt mladý; ale teď, jak mám ty zkušenosti, tak vidim, že to vůbec není tak nutný...

Namrskej tam pár figur a mezi nima nějaký vztahy a máš to!

Hele: von ji buď nedobude – anebo dobude, jo: ale co dál? pak to zas skončí v tom manželskym schématu – pak už žádný varianty nejsou...?

Žádnej organickej sajrajt, kamaráde, nic, co by zasmrádlo – všechno poctivě vymyšlený – takový umění je nesmrtelný jako igelitovej pytlík!

Hele – anebo napiš takovej ten normální příběh vo takovym tom normálním člověkovi, jak si doma kuchtí takový to normální jídlo – Kýbl slov, ty vole! kýbl slov, to je název!! díky!!

Třeba jak von ráno vstal, zapálil si cigaretu, šel se vykadit, pak se voblík a jel tramvají do práce a cestou potkal Marii a řek jí Ahoj – nebo tak něco...

Hele, nemáš pro mě nějakej nápad? že bych si něco přečet – a pak bych vo tom něco napsal?

Anebo vo vojně – ale aby to bylo laskavý! Anebo z lágru – ale vesele, prosimtě, vesele! nechceme dráždit!

Kuchařku? – To už mám

Jízdní řád? – Na tom dělám

Ilustrace – vobrazy? – muzika? – S tim sem začínal...

Fyzika! učebnice fyziky pro sedmej ročník! – – Čeče – na to bych si netrouf...

Podívejte: svůj posudek si píše každý sám. A kdo si k nám cestu nenašel, ten se pak nemůže divit...

Několik mladých, které jste pochválil, ihned zemřelo vlastní rukou – tušíte, jak hroznou máte v ruce zbraň?

Podívejte: svůj posudek si píše každý sám. A kdo si k nám cestu nenašel, ten se pak nemůže divit...

* * *

Jiříku!

Tu jsem!

Kampak jdeš?

Jdu za svým cílem, stařenko!

Veliký pak je tvůj cíl?

Ohromný! Největší!

Ó, to jsi veliký chodec, když kráčíš k tak velkému cíli!

Jdu správně, stařenko?
I jdi kudy chceš, stejně nedojdeš...

* * *

Jiřík je u velikém vytržení: písaři překrásných barev a tvarů kolem se rojí, perutěmi navzájem se laskajíce a lahodným hlasem chválíce druh druhu, neboť citlivost jejich velmi vysoká jiného slova než obdivu sněsti nedovolí. A kdyby snad přece jen nějaká pochybnost vzešla, tu počne dotčený hlasitě skřehotat a prudce perutěmi bít, aby druhové jeho se slétli, jej uchlácholili a opovázlivce ostrými zobany v kusech roznesli, což také zhusta a ochotně činí.

I je třeba ponechat společenství jejich v klidu, aby se mohli nerušeně ozdibovat, natřásat a vzájemně velebit – jedině pak možno zblízka sledovat podivuhodné počínání jejich, které se často běžnému lidskému umu přičí.

Ó Velký Hmoto! Ještě je toho tolik nezveršováno!

Jiříkovi se to velmi velice líbí: taky by chtěl mít perutě; taky by chtěl být žijícím klasikem – nebo autorem lidové poezie; anebo programátorem příběhů o prostých lidech s jejich každodenními radostmi a starostmi – anebo zdravým pozemšťanem: pěvcem studených vášní a podmíněné lásky – – anebo aspoň výrobcem metafor: pořídil by si malou dílničku a udělal by se pro sebe – – mohl by být i řadovým manipulátorem – jako támhleten stařeček v rohu: rezignoval na pegasa, vymýšlí fámy a je mu houby zle – – –

ano: Jiřík bude hradním písařem: bude mít bělostné perutě, báječné sako a u krku hedvábný šátek – mladičké dívenky se na něj budou vrhat, hlasitě vzlykajíce: hej, pane, vy, v tom báječném saku! – vy jistě nějak souvisíte s uměním! –

– a Jiřík bude celý v bílém: bělostné škorně bude mít protkávané zlatou nití – bělostné sako poseto duhovými květy a jeho veliká

čepice každému praví: já jsem veliká čepice a toto pode mnou jest
zajisté znamenitý muž, neboť já jsem jeho veliká čepice!

Ano – tak to bude.

Jiřík se vzrušeně zavrtěl – a aby zhodnotil čas čekání na řízek,
počal opěvat dlažební kostku.

* * *

Stařenko!

Tu jsem, Jiříku!

Kam jdu?

Jdeš cestou kouře za štěstím, Jiříku, jdeš s kýblem pomyjí pro
čerstvou vodu!

Díky, stařenko!

* * *

– – – ano – ano, je tu: odhodlaná – v plné síle – ve střehu: v sou-
středěných kruzích se pomalu přibližuje – šustí, vzdychá, chřestí,
kvílí – dokud ji nevnímám, je bezmocná jako každý netvor – dělám,
že spím: to ji dráždí. Ale stejně nakonec vzhlednu a ona mě zabi-
je – stejně to dopadne jako vždycky, tak co – – – přesto doufám, že
dneska to budu já, kdo – už vystřídala všechny hluky a bere na sebe
lidskou podobu: je nesmrtelná: má čas. Přichází jako přítel a říká
větu. Lhostejno jakou: nějakou. Bože – to znám! – řeknu-li cokoliv,
budu usvědčena –

zčernám jako každý provinilec –

bere na sebe podobu dítěte – vztahuje ručky, prosí mě o pomoc – po-
zor! udusí mě, jestliže se k ní přikloním! – křičím na ni: smrděj ti voči!!
chechtá se mi: nikdy se mě neznavíš...!!

* * *

– – – jsme spolu s bestií na jedné reklamní fotografii: ona je krásná, drží perskou kočku, tiskne k ní tvář a usmívá se přímo do objektivu. Já jsem jí k pasu, držím ji za sukni, tisknu se k ní a vzhlížím k ní vzhůru; ona se tulí k perské kočce, je krásná a usmívá se přímo do objektivu – – –

* * *

Pacičku posuňte ve směru průvleku táhla proti ozubí posunovače. Podložku vysuňte kolmo. Neposunuje-li, přidržte.

* * *

Jarní slavnosti trvají:

císařpán, svým národům laje a klna, pronesl řeč: musíme se víc snažit!

at' žije císař pán! at' žije císař pán!

císař nás dobře vede, ale my špatně jdeme!

čí je vina? naše!

co bysme si počali bez laskavé ostrahy císařepána, miláčka našeho?

umřeli bysme!

co uděláme s reptavými neposluchy?

narazíme je na kůl!

at'-žije-císař-pán! at'-žije-císař-pán!

* * *

Sídelní město je plné: vykulené chichotavé dívenky v nešťastných pletených čepcích, krevnatí mladíci na krátkých nohách, připraveni si to kdykoli s kýmkoli – kdyby něco – co? – no proto! Stárnoucí slečny v tom nejlepším, co doma bylo, s ulpívavým pohledem, jenž praví: já

jsem taková ta žabka dovádívá – ale už na tom tolik netrvám... obrýlení bledí mládenci, vytáhli jako kytka potmě, tatíci, co jim nebude nikdo nic říkat a večer se opijou – a jejich přísné ženy, které už to vzdaly, ale bdí – mnoho, přemnoho nejrozličnějších bytostí nás tu je; obdivuhodně rozmanitých, různých a pestrých – motáme se po trdlišťi, plném mámidel, předbíháme se, handrkujem a přeme, neschopni se dohodnout, kdo je první na řadě, neboť jeden každý z nás lační už už si pustit do hlavy kapalné, tekuté, světelné či pevné mámení o překrásném jinde – o skvělém, světlém a čistém, o volném, radostném, báječném jinde, plném báječných bytostí, přátelských, vlídných, hebkých, snědých a pružných: právě se vykoupaly: kapičky vody schnou na zlaté kůži. Bytosti jsou šťastné: smějí se. Vlasy jim vlají. Obdivujeme je. Milujeme je. A vlastně – když se to tak vezme – jsme také tak trochu – ne? – za určitých okolností – tak skoro – jakoby – stejní, ne? – co?

* * *

Byl jednou jeden boháč a jeden chudák. Ten boháč byl ošklivý, zpocený, tlustý a zlý, lhal, kradl a lakotil, takže ho nikdo neměl rád, a tak on hned onemocněl a umřel. Ten chudák byl krásně opálený z práce na čerstvém vzduchu, byl stále veselý, mladý, pevný a tuhý, měl vždycky pravdu, každý ho měl rád, a tak šťastně žil dlouhá léta, protože obětavá, nezištná práce zušlechťuje, milé děti, dobrou noc!

* * *

Jaryn s úžasem zjistil, že být bohatý je příjemné...

* * *

Pepíčku, řekni: maminko, prosímtě, nezlob se na mě, já už to neudělám!
Mámo – –

No?

Mámo – – táto – v komože je myš!

Kupte si rakvičky! kupte si věnečky! kupte si cukrové šibeničky!
Pojďte si bouchnout! Hej, pane – vy jste od pohledu silák!
ále...

ale jo, táto, běž!

ale no tak teda jo – – – BUCH: 100 – výborně!

– vono se to asi nesmí s rozmachem: BUCH: 100! výborně!

Ale – – to asi nemá bejt vobouma rukama – tak ted'ka už regulérně: BUCH: 100!

Výborně, pane, výborně! takový výkon jsme tu ještě neměli! – už stačí, myslím, že už to stačí – ze stroje jde růžová pára a sbor dvanácti panen, provázený zvonkohrou, pje prémiový zpěv: ó, jaký muž! Jaký to skvělý mocný muž! Maj to asi rozbitý, brouká skvělý mocný muž skromně a jeho žena se do něj zamilovaně zavěšuje.

Špinavý chlapec se pokouší pískat na prsty: moc mu to nejde – otírá si ruku do kalhot a staví se na špičky, aby líp viděl: už vedou dárce: řinčí medailemi: daroval už ledvinu, oko, krev i kostní dřev – ted' se chystá darovat srdce, ale to víte, nechce se mu; někdo mu mává, někdo se zvědavě vyptává, někdo se právě zabývá svými nehty, jiný začíná překotně jít, další mu dávají peníze, dary a vzkazy pro mrtvé příbuzné... vyděšeně těká očima... GONG.

* * *

Jaryn si zaplatil budovu městských lázní: prochází se kolem bazénu krokem volným a sbor dvanácti panen pje: ó jaký páv! jaký to krásný páv!

* * *

Máte boty? – tak mi jedny dejte. A tepláky máte? tak troje. Vidíš, holka, nakoupilas – a k čemu ti to je: není ti hodina hodinou, rodina rodinou a zem zemí; škrábeš si kůži, trháš si vlasy a Jiříka není.

Ach stařenko, pomozte! Tolik jsem ho milovala; pečovala o něho, strojila ho, krmila, každé ráno vyprovázela až k brance: máš čistou košili? v kolik se vrátíš? svačinu máš? v poledne zavolej! máš uzel nakřivo – co to máš pod okem? ukaž – já ti to vymáčknu – počkej – dej ty pracky pryč – no vidíš – už je to venku – koukej to byl špunt – mě ti zas celou noc bolel zub – jsem celá zlámaná – já ti to kousek vezmu – alenotak, říkám jenom kousek, ať se s tím netaháš – kdy už dětem přiděláš ten věšák? – malej začíná zlobit – nějak mě bolí hlava – tumáš, vem si to – máš mě ještě rád? ahoj – a zavolej! –

– tak pěkně jsme si každé ráno povídali – a pak jsem mu mávala a v poledne jsme si taky povídali – a večer jsme si taky povídali – dokud můj Jiřík neusnul – a já ho pak přikryla a lehla si k němu, aby první, co ráno uvidí, až otevře oči, abych to byla já – – ach Jiříku, Jiříku, báječný chlapíku, proč jsi mne opustil?

Máš před sebou dlouhou cestu, děvenko –

Já nemám čas na cestu: já musím k cíli!

Ech, holka, vřískáš, vřískáš a prd slyšíš – vypij nalačno tohle – snad to pomůže.

I vypila dívčina nalačno tohle –

– je slyšet smířlivé šumění větru mezi stromy –

– a vzdálené žvatlání Jiříků, kteří si z matrací stavějí hrad –

– a stojí tu v zrcadle proti mně ženská hloupá a protivná s pusou jak slepičí řiť –

Jsem odsouzena. Konec.

Je to pád – – pád dolů do ohně –

– hořím bolestným plamenem –

– očištěným plamenem –

hoří všechny mé slupky, zvané Já –
hoří to všechno na popel – –

* * *

Je třeba nastoupit cestu:

Musíš jít krajinou děsu, co roste živá tma – pak plání samoty,
kde není vůbec nic – a potom chodbami, kde za tebou někdo stojí –
tam někde –

někde za Velkým Ohněm –

tam někde prý bydlí stařec, co všechno ví. Tam někde. Určitě.
Anebo jinde...

Blanokřídlá, vyprázdněná jako džbán, schopný až teď přijmout
nový obsah, se dívá užasle kolem: bleděmodré záclonky. Vyšíváný
ubrus. Útěšný vítr v zahradě. A malí Jiřáci: z matrací si stavějí hrad.
A na kanapi sedí stařenka, drží ji za ruku a říká: tak co, děvenko,
už je to lepší?

* * *

Že jsem hluchá k dechu skály, nazývám ji mrtvou –
pro ni je zase můj hrdý věk zlomkem bzíknutí píšťalky na psy.

A tak je to se vším.

Můžu si na stěnu promítat záznam rostoucí sekvoje, než si vzpo-
mene Veliký Kratič, ale – jak říká Jura Jiřinský: z plísni houbovku
neuvaříš...

* * *

Přituhlo. Zlí jazykové tvrdí, že každý má počasí, jaké si zaslouží, ale
není to pravda: kdyby to byla pravda, přšlo by kamení.

Velebím svěžest loňské trávy, zobu semenec z flašky a vleču svou mrtvolu k prameni: snažím se, snažím: jako si ryba musí zasloužit vodu a tráva zem, jako si musí zasloužit prostor ptactvo nebeské –

* * *

bestie si cítí pařáty a ostříhané drápy rovná k okraji stolu: pořádek musí být.

* * *

Prší kamení.

* * *

Reptaví neposluchové jsou naráženi na kůl – osvědčilo se to víc než zdlouhavá práce v masách –

* * *

Prší kamení: ale jen trošku – maloučko. Vlastně jen nepatrně ve srovnání s tím, co se děje v zahraničí. Popravdě řečeno, půda už to dávno potřebovala.

* * *

Odhalit divné ptáky se Jarynovi nepodařilo: ten usměvavý mu řekl: oceán pravdy máš před sebou. Jenomže už bylo šero, a tak Jaryn přesně nevěděl, kterýmže směrem to jako má být – a nazítří ho odvolali. Smůla.

Vypadalo to, že za neschopnost povýší – ale pak zase, že přijde ke skartaci; to byly krušné chvíle. Jaryn trávil celé hodiny v temných

představách, že jednou přijde pro výplatu – a v jeho kanceláři za jeho stolem bude někdo jiný – bude se holit jeho strojkem a smrkat do jeho ručníku a řekne: Jaryn? neznám – a to jsem tu už dvacet let – Jarmilko! bejval tu někdy nějaký Jaryn? – Neznám – a to jsem tu už dvacet let, řekne Jarmilka a vezme si jeho kafe, jak činila dosud jen tajně – ano – a nešťastný Jaryn bude náhle cizincem i ve vlastních trenýrkách – pokusí se pořídít si malou továrničku na odpadky, ale nedostane licenci, bude se chtít oženit, ale než jí to vysvětlí, ujede mu dvacítkou – kdyby mi dali aspoň dělníka lidství s právem dvou židlí v osmym krytu – anebo mládež! – na tom se přece nedá nic zkazit! – držím lajnu, věrnej sem – a co z toho? Půl pytle vládních brambor. To mám za všecko. Takovej já mám život. Tak pláče zahořklý Jaryn v hospodě U Chytráka a čeká na svou šanci. A přišla:

V sídelním městě konečně nastal dlouho očekávaný převrat: aby dal událostem nějaký spád, postavil se Bahnoslav Rypec v čelo dějin: svrhl sám sebe, hned se zas zvolil, pozavíral pár svých přátel, zvýšil daně, vojákům přidal a všechno už vypadalo OK – jenže – namísto očekávaných poprav a k velkému překvapení celého dvora ohlásil oslavu svých narozenin: tím uvedl ve zmatek ukázněný chod věcí a vůbec vyvolal řadu dohadů: obecně se totiž ví, že Bahnoslav Rypec se nikdy nikomu nenarodil: že si ho vymyslel a posléze podomácku vykloňoval zešilejší okrskář z Loun. Někteří sice tvrdili, že Rypec jednoho rána vyšel v denním rozkaze, protože si tak žádala historická nutnost – jiní zas, že ho jedné temné větrné noci svrhla na naše území nepřátelská helikoptéra spolu s mandelinkou bramborovou – nicméně Rypec navzdory dohadům počal zřetelně jihnout, pít a propadat sentimentu; stále častěji se rozpomínal na rodný kraj, rodné město s rodnou hroudou, a na šťastné mládí, dožadoval se příbuzných a rodinných fotografií a vůbec postavil celý dvůr před naléhavý úkol něco podobného narychlo vybudovat ber kde ber.

Jaryn nelení a začíná jednat:

Jako rodné vybráno jeho péčí městečko, donedávna ležící na nepřátelském území, takže ještě drží; vybrán a dostavěn rodný domek gigantův s podkrovní komůrkou v původním stavu: s postelí a nočníkem – přesně podle podrobné dokumentace, jež bude vyhotovena, jakmile bude objekt dokončen. Dodán táta, máma, strýčci, tety, školní sešity, ba i první láska a nejlepší kamarád z dětství, co první svědek šlechetných činů velikánových. Vyhotovena fotodokumentace: veliké rodinné album v sametu vázané se zlatou ořízkou – jenže vtom vyvstal problém: Rypcovem nad Bahnicí neteče řeka ani potok, který by bylo lze takto nazvat – přičemž velikán výslovně uvedl, cituji: „mý rodný město se menovalo ted’ přesně nevím ale bylo to něco nad něčím nebo tak nějak“ konec citátu. Návrh, aby bylo jméno pozměněno na Bahná nad Rypcem, neprošel z téhož důvodu: za co a jak realizovat onen Rypec: peníze došly. V tíživé situaci padl návrh Rypce utratit za státní prostředky v rámci probíhající revoluce; i vzhledem k vysoké rozestavěnosti by byl zisk stále ještě značný. Návrh by byl prošel hladce, nebýt Jaryna, který všechny vyděsil argumentem, že Rypec, měnící se spolu s dějinami, je sama poznaná nutnost – án zich a fýr zich; – Pomyšlení, že zrušit Rypce znamená znovu si ho vymyslet, vyvolalo ve všech takovou hrůzu, že práce na Rypcově skansenu pokračují, i když nikdo přesně neví za co a jak.

Ano: Jaryn touží stanout po boku Bahnoslava Rypce, jehož nezníčitelnost bude zárukou klidu i Jarynovi. Jaryn tak nějak tuší, že Rypec a on – oni dva že prostě – – ech, silné city se slovy těžko vyjadřují – – prostě že patří k sobě, no – – a už je to venku. Jaryn znachověl: ano: po Rypcově boku se pročervená k nejvyšším metám...

* * *

V současném moderním myšlení rozeznáváme tři základní směry, totiž: šejdrem, hyčmo a šrekom:

teze: chybami se člověk učí.
antiteze: žádný učený z nebe nespadl.
synteze: kdo chybuje, je učený, přijde do nebe a nespadne.
(než profesor stačil dokončit, sezobl ho dlask)

* * *

Jasný měsíc: přes něj cár mraků. Vítr. Silný vítr: ohýbá rákosí ke zčeřelé hladině rybníka. Veliký Bukač stojí na jedné noze bez pohnutí.

Keř rezonuje ptačím cvrkotem: tryská z něj do všech stran: procházím tou perlivou sprchou. Je to krásné.

Kvílivé vrznutí dveří – klapot podpatků – zadunění kbelíku o popelnici: frrrrrrr! keř je prázdný. Ticho.

Nic jsem ti nezamlčel: všechno máš před sebou.

* * *

Má bestie čeká na příhodnou chvíli, aby mi přetála krční tepnu. Pojd' sem, zrůdo, ať tě obejmu!

Je zmatená – chvěje se – odtahuje – neví –
objímám ji, svou bestii, objímám ji pevně: titěrnou, vyschlou,
kroutí se, ráda by utekla, škube sebou – – – vzdala to.

Pokus o úsměv je škleb – místo vzlyku skřek –
k zemi padá hrst popela.

A z tebe, můj kamenný anděli, z tebe bude štěrka na cestu k latríně.

* * *

Ach, lidi, lidi pomozte! Já hledám svého Jiříka, báječného chlapíka, který mne opustil! Dům jsme spolu postavili, osm mladých vyvedli – a najednou, kam se jen podívám, tam on není!

Jo bejval tu takovej, na návsí stával – hlavičku hore a ruce v bok, jen zakokrhat – anebo ne? – dyť my nic nevíme, my jsme jen lidi, zeptej se v hospodě U Zoufalce!

Zoufalci, zoufalci, co v kouři sedíte, před sebe hledíte, pomozte mi najít Jiříka, báječného chlapíka, který mne opustil!

Já vedle něj bejvala jako květ – a teď vadnu a usychám, škrábu svou kůži a trhám své vlasy, že už ho nemám!

Jo, bejval tu takovej, neřikal nic, jenom pil a pak brečel, až spadnul pod stůl, bejval tu – nebo ne? – dyť my nic nevíme, my sme jen zoufalci, zeptej se v hospodě U Chytráka!

Když Blanokřídlá viděla po plyšových kobercích neslyšně plovoucí číšníky a v plyšových křeslech jen tu a tam dva tři chytráky, ostražitě, jako by ani šťastni nebyli, málem zapomněla, že hledá svého Jiříka, báječného chlapíka, který ji opustil. A byla by tak stála oslněna vši tou nádherou ještě hodnou chvílí, kdyby ji nebyl oslovil jeden z číšníků: máte legitimaci?

e – totiž – já hledám svého Jiříka –

Kdo vás sem poslal?

v hospodě U Zoufalce mi řekli, že

Kdo ti to řekl?

já nevím – takovej člověk –

Jak vypadal?

já nevím – obyčejnej – –

Pudeš se mnou a žádný hlouposti! řekl číšník a zdvořile se usmívaje vede ji za loket přes celý sál, kde ji předává jinému, který se na ni srdečně usmál, strčil ji do kuchyně a úplně bez úsměvu pravil: občanský průkaz. Takže vy tvrdíte – no dobře. My si to ověříme. Znáte hrobníka?

prosím?

Kdy jste ho viděla naposled?

Hrobníka? Já neznám žádného hrobníka –

Ale víte, o koho jde.

no – snad –

Jak to víte? Kdo vám o něm řekl? Jméno!

– totiž –

Jak vypadal? Věk? Výška – barva vlasů!

já – já nevím, co chcete –

Co jste dělala devadesátého šestý?

– – –

Alenotak, vzpomeňte si: bylo přece teplo – koupali jste se –
snad –

S kým! Jména!

ale –

Takže znáte hrobníka!

Blanokřídlá se rozplakala. Číšník si zapálil a řekl: my máme času dost. A odešel.

Za chvílku přišel jiný číšník a řekl: kolega je trochu prudás – nic si z toho nedělej – chce odsud? jo? tak já tě pustím – jenom tak, že seš mi sympatická. Budem kamarádi, jo? – občas zajdem na sklenku – budem si povídat – jen tak – platí! – řekl a vystrčil ji na ulici. Tam už na ni čekala baba od šatny: hej, holka! znáš hrobníka? – nevdá: půjdeš za (...) a dáš mu (...) a on tě pošle za (...) a řekneš mu (...), budeš si to pamatovat?

A tak Blanokřídlá pochopila, že jí pomůže jedině hrobník. Dbalá babiných pokynů snědla písemné instrukce a spěchá za XY, aby mu řekla, že šéf je ve městě, schůze v sedm. Od něj za YZ, aby mu řekla, že šéf je ve městě, zásah v sedm. A potom za AB, aby mu předala poslední večerník, kde ve společenské rubrice stojí, že šéf je ve městě a veřejná schůze dnes v sedm hodin večer, malé občerstvení, vstup volný, jste srdečně zváni.

A vydala se za hrobníkem.

* * *

Udělal jsem bestii překrásný funus – spousta kytek, spousta slz a vzpomínky jen v dobrém – – – škoda že se toho chuděra nedožila...

* * *

Je poledne. A jako vždy o polednách hlaholí hlasy hlásných: každý všeho nech a chval císařepána! Chval každý Velkého Hmotu, jehož je císařpán prvním vtělením!

Hlava na hlavě a každý sám se napřimujeme k modlitbě; i hrobník upustil mačetu a postavil se do pozoru:

Ó Velký Hmoto! Ty, jenž jsi vtělená pravda! Ty, jenž jsi nás stvořil takové, jací jsme: velicí a mocní – v zimě bílí, zjara v barvě vlhké země, v létě zelení a zlatí! Z nicoty vzešli do nicoty jdem, abychom šířili tvou tíhu ohněm i mečem! Necht' zhyne zem barbarů za Velkou Louží! Fuj zemi hraček! Hyjé!

Hyjé, zabručeli supi.

Hrobník se k nim natáhl s rukama pod hlavou a mhouře oči do šedého slunce, snaží se s nimi navázat rozhovor:

To to peče.

Hm, řekl sup.

A tys tu byl před tím jako co?

Vím já? řekl druhý sup.

A ty? tys byl původně kterej?

Já jsem Robin Kynedril, řekl třetí sup a blbě se zachechtal. Di do háje, řekl hrobník a odvrátil se. Nemá to cenu. Jenom se vytahovat, ale kloudnou informaci z nich člověk nedostane. Hrobník se dlaněmi opřel o zem, aby jím Síly mohly líp proudit, zadíval se do slunce a velmi, velmi se soustředil ve snaze navázat spojení přímo.

– – – vtom se všechno kolem rozsvítilo – a hrobník – vlastně rozpínající se zrnitý mrak – stoupá užasle vzhůru – jako veliké *aha?* – – – *nojo* – – – *vlastně* – – – ?? – – a honem si to chce napsat –

a v tu chvíli to odjelo – je zas pod mrakem a on leží na zemi, vazký a těžký a nejnepě se usmívá...

* * *

Bahnoslav Rypec, obklopen svými ženami, neboť z mužů má strach, zatím nepokrytě teskní:

sníval kdysi o světě velkých peněz: titulky v novinách – bouřlivý potlesk – úsměvy – polibky – mikrofony – krásné dívky – drahá auta – davy lidí – smích – potřásání rukama – a růže – kytice růží...

– a ono se mu to vlastně splnilo: jsou velké peníze – titulky v novinách – je potlesk, jsou úsměvy – blesky a mikrofony – jsou davy lidí i dívky a potřásání rukama – i smíchu je dost – i když jaksi – není to ono. A místo růží jsou karafiáty...

Bahnoslav prostě – a to si přiznejme – není šťasten: je obklopen ušlechtilými jedinci, nadanými upřímnou láskou k mocným – ale nějak se prostě – cítí sám... Co jsou mu platné luxusní hračky k ukrácení chvíle, drahá mámidla, aby zapomněl, přemístovadla po zemi, vzduchem i vodou, aby mohl kdykoli rychle jinam – – dyť von by potřeboval – sakra – aby ho brali i úplně vobyčejný lidi – i kdyby nebyl – čistě teoreticky ovšem – i kdyby nebyl posledním arbitrem všeho – kdyby byl – řekněme – úplně obyčejným šéfem něčeho – copak toho hergot chce tolik?

Ano: Bahňa je sentimentální – a kopaje kolem sebe, pláče.

* * *

Tou dobou byl při hledání sklepení pod rodným domkem Rypcovým překopnut zapomenutý vodovod, takže Bahnice nakonec vznikla – jenomže Jaryn zrovna tou dobou zakolísal ve víře ve vydařenou Rypcovu minulost a unáhleně odevzdal své mužství okresnímu ve-

terináři, aby v ženských šatech kráček vstříc vytoužené budoucnosti po Rypcově boku.

Jenomže rozlítostněný Bahňa, kterému se to všechno nějak popletlo, se zrovna tou dobou vydal do ulic s dobře míněnou cedulí KORYTA SI ROZVRACET NEDÁME, načež byl dobře zbit dobře placeným šohajíkem z podhůří, který, jako kdysi Bahňa, dobyl sídelní město osvědčenými prostředky. Poté byl Bahnoslav spolu s ženami, handlujícími obnošené šatstvo, smeten vodním dělem – a tak zrovna ve chvíli, kdy bylo v Rypcově nad Bahnicí vše nachystáno k uvítání slavného rodáka, odvážel téhož zelený anton.

* * *

Voda za přehradní hrází se zdá být nevinná –
ale kuře v betonové skořápce se musí strašně snažit –
zabitý vodní tok a udušený strom –
skrytá abstraktní moc a hluchý telefon
strhané struny zvuk, zborčené harfy tón –
my máme tradici, o jaké se ti nesnilo, cizince volný a bezbřehý – – –

* * *

Ó hrobníče! Ty, jenž znáš tajemství života a smrti, ty který nešťastným mrtvým pomáháš dojít klidu, pročpak bys nešťastným živým nepomohl? Vrať mi mého muže, který mne opustil!

Neklidný nebožtík sténá a kvílí a obchází kolem a jsou s ním jen potíže – zdaliž však s nešťastným živým potíže nejsou? Málo-li případů, kdy živý nešťastník vykřikna: miluj mne! podřezal hrdlo bratru svému? málo-li nešťastných prodalo duši černému knížeti a teď jsou z nich paznechti, bezduše ohavní a smrtí smrdutí, nikdo je nemá rád a pomoci jim není?

A proto pomoz, ó čaroději, jenž vládneš dobrou i zlou mocí! Vrať mi milého, který mne opustil!

Tak myslela Blanokřídla, když tu zemí, tu vzduchem spěchala na sám kraj města, kde žil a pracoval hrobník. Myslela tak usilovně, že hrobník, sám ani nevěda proč, mrštil mačetou v její stranu. Málo scházelo dívčině k další inkarnaci.

Co tu chceš?

Vrať mi mého muže, který mne opustil!

Koukej mazat!

Bohatě se ti odměním!

Jsem nejbohatší v zemi, koukej mazat!

Já hledám svého Jiříka, báječného chlapíka, který mne opustil! Zaražená láska bolí, ó pojídači lejn, a proto pomoz – ukaž mi cestu – nechci to zadarmo! vím o dutém paznechtovi, ó mocný, jenž znáš tajemství života a smrti!

Znám prdlajs, ta havěť taky nic neřekne – a odklízeje boží lejna jako bych je jedl – věru tak mi je – hyjé!

Hyjé! odpověděli supi.

Však já vím, že nejste hmotař pravé víry – váš němý pacholek je samý šrám a bledá hospodyně už taky dosluhuje – paznechta byste potřeboval!

Kuš, holka! zašeptal hrobník, a aby získal čas, zahalekal na stařečka, který se kolem šoural s otepí chrastí na zádech: kampak se řítíš tak závratnou rychlostí v dnešní uspěchané době, ty sebevrahu, hyjé!

Hyjé! odpověděli supi.

Co do nemrtvola, tělo poškozený, už jednou vyřazený, nic nevydrží – co do něj – ale paznechtí tělo, zdravý a při síle!

Kuš! zašeptal hrobník a zahalekal: co já – já jsem tu normální uklízeč – mně se nic neřekne! hyjé!

Hyjé, odpověděli supi ospale.

Blázníš holka? paznechta? kde bych na to vzal? copak já můžu přeplatit černýho knížete? zašeptal hrobník a zahalekal: ech, babské pověry! paznechti nejsou, to ví každé dítě, hyjé! –

– ale supi už spali.

Tenhle je opravdu dutej – pravej a nefalšovanéj dutej paznecht, jakej se zjevuje jednou za tisíc let! zkoušel prodat duši černýmu knížeti, a když byla splatná, zjistilo se, že žádnou nemá – to bylo ostudy!

Ech – z nicoty do nicoty jdem – jen Hmota je věčný, hyjé! zvolal hrobník pro jistotu a přisedl blíž.

Nikdy nic nedělal – je jako novej – rád seká hlavy, protože se mu líbí ten zvuk – nikdo ho nebude hledat, nikomu nebude scházet a nikdo ho nevysvobodí, protože nebude nikoho, kdo by ho objal a řekl: buď se mnou – tvá bolest je má... zašeptala Blanokřídla – a když hrobník sotva ztelně přikývl, vyslovila jméno tak strašlivé, že hrobník vyjekl – vyslovila jméno prvního slaboducha a posledního arbitra všech hodnot – Bahnoslava Rypce.

(Jmenovaný, v jedné kleci se zmáčenou mládeží a vyděšenými matkami, se právě pokoušel vylézt na židli, že bude řídit...)

– hrobník měl co dělat, aby mu samou radostí duše neulítla. Vděčně se zadíval na Blanokřídla, políbil jí ruku a řekl: tak začnem.

Prošla jsem trojí samotou, hlásila dívčina.

No – okovy nemáš – fajn: ukaž, jak hledáš; špatně: chodíš v kruhu. Ukaž mi hlavu: smetí. Ukaž mi duši: odpadky. Všechno ven!

Ukaž mi oči: vidíš jenom svůj žal – hledáš svůj žal a najdeš svůj žal: vyklid' hlavu, vymet' duši; jedině ten, koho hledáš, budiž tvým majákem ve dne i v noci – jenom ten jediný! – a teď jdi: svůj směr už znáš. Řekl hrobník a velmi se soustředil;

někdy tou dobou začal Bahnoslav Rypec v kleci povykovat, ať ho pustí ven, ať ho ihned, ale neprodleně propustí, neboť je třeba

nanosit vodu do kuchyně. Bachař znejistěl, a protože ho stran hesel nijak konkrétně neinformovali, šel se zeptat šéfa.

* * *

PRŠÍ!!

První kapky deště dopadly do vyhřátého prachu cesty kolmo a ztěžka jako otcův ukazovák; kolem jamky vystříkly kuličky vody, obalené prachem. Vůně vlhké země. Vůně vlhké omítky. Z prohřátých břevnen jde pára. Louže jsou teplé.

Orosená celerová nat'. Bitka trsy trávy: pffíííí-žuch!

e-e-e-e-e-e! dž-dž-dž! kch! kch! Bláto stříká do všech stran.

* * *

Císař vede válku. Zatím se neví s kým, ale vyhrajem. Hlavně aby bylo dost nepřátel.

* * *

Orosená louka – slunce vychází. Jasný soprán: ranní hlas. K večeru se stíny dlouží. Dítě jde za ruku domů a říká syrovým hláskem: my máme v našem klálovství plno klásky, žejo? Mniši ve skalním městě obkreslují svatá slova: STOP – skládka – Hlavní nádraží. Je třeba udělat sto poklon. Ptáci se slétli k večerním zpěvu: trrrrrr! Tik – tik – tik! trrrr-pijú! trrrr-pijú! cak-cak-cak-cak –

* * *

Blanokřídlá svůj směr zná, a tak běží napříč městem:

My chceme umcárará-ric-pic-bum!

Kdo neni s náma, je vůl!

Dejte nám své nejlepší síly, my už s nima nějak naložíme!

Jsme proti kvaky-kvak na našem území!

Už nikdy Župajda-a tralala-hyjé!

Jak řekl Jura Jiřínský: slavíme často a slavíme rádi.

Vybíháme ze svých příbytků, co figurky se svými radostmi a starostmi, císařipánu slávu provolávájíce – někteří se, pravda, počínali ohrazovat, že už vybíhali minule, ať zase vybíhají jiní, ti se však prokazovali legitimacemi, oni že vybíhat nebudou, že jsou ze zdravotních důvodů ode všeho vybíhání osvobozeni, jen ať pěkně vybíhají ti první, když jim to tak jde – ale to byly jen takové mouchy, které jsme vychytali –

a tak slavíme dál, třebaže víme, že kámen patřičnou silou vržený, k zemi nedopadne.

* * *

Jaryn stoupá vzhůru: bylo mu svěřeno vedení Svazu žen: má krásný kostýmek ze země hraček a mladého milence kvůli utajení: má truhlici plnou šperků, k holiči lítá helikoptérou, natřásá se, voní a vědecky pracuje:

Nechte to na mě, nechte to na mě!

Mým prostřednictvím vyrval náš svaz přírodě další tajemství! Co nevyužitá energie dříme v nás ženách! stačí příslušnou samici oddělit včas od mládeže a místo něho podstrčit problém: energie, určená k ochraně mláďat, se počne odčerpávat ku prospěchu nás všech! samice obětavě, nezištně a za cenu sebezničení bude bojovat za naši věc! – samici je třeba účinně stimulovat lichotkou, mýdlem či pochvalou, především však zdůrazněním naprosté bezmoci, čímž uvolníme i nejskrytější rezervy ochranných pudů. Vhodně stimulovaná samice vydá za pět šest dospělých samců. Avšak pozor! jsou-li mláďata starší patnácti let, ztrácí samice bytostný zápal i důvěru, začíná se vypyťovat – a je třeba ji od věci odstavit a nahradit samicí čerstvou –

haló, tady Jaryn! nechte to na mě! nechte to na mě!

Za svůj epochální objev byl Jaryn obtěžkán mnoha metály. Sám císař mu poklepal na rameno řka: my na čele si vážíme práci lidí. Jaryn se zapýřil. Téhož dne dostal bumážku, že je mu předsednictví Svazu svěřeno na doživotí. Té noci se Jaryn probudil s knoflíky z rohoviny na hrudi a pochopil, že patří přírodě. I vystoupil na střechu svého paláčku a volal: haló, tady Jaryn! sem dobrej! – a ozvěna mu rvala slova od huby: dobrej! dobrej! dobrej!

– ale, jak říká Jura Jiřinský: ve vodě se neopřeš:

Jarynovi se přihodil pracovní úraz: tak oddaně střežil věrouku – až si ji jednou omylem přečetl – a od té chvíle je pro dvůr nepoužitelný. Málo scházelo, a byl pro výstrahu popraven – ale pak usoudili, že si takovou reklamu nezaslouží, a nechali ho dožít. Dnes je ho vídat v laciných výčepech, jak kroutí hlavou a říká náhodným hostům: ale dyť přece... chápete to...? a rozkládá, vykládá, dokazuje, zdůvodňuje, usuzuje a radí, vycházejí z něj chuchvalce slov, pospojovaných ve věty, věty v teorie, teorie v principy, zákony, systémy a řády – už to není Jaryn, kdo mluví – to ŽVÁST sám jeví se jeho prostřednictvím; košatí se kolem něj jako křovisko, mohutní, houstne a bují, staví se mezi něj a svět jako filtr, jako zeď, jako val – Jaryn nevidí-neslyší: vyvozuje z předchozího – zdůrazňuje, předesílá, chválí-haní-vytyčuje – vycházejí z něj chuchvalce zásad a názorů, které na vzduchu okamžitě tuhnou – Jaryn postupně ztrácí zrak i sluch, spodní čelist mu zbytněla a pod ní už kypí slibný ovárek – čelo u vědomí vlastní zbytečnosti kleslo a couvlo dozadu – a jak slábne Jarynův kontakt s živým světem i jeho čas se zrychlil, jako letí čas spícíh, a tak Jaryn, zakrátko stoletý, slepý a hluchý, vyschl a vtělil se ve svoji žvanivou skořáčku: žvanivý stařec –

* * *

Vyhráli jsme!

Císařpán promluvil k parlamentáři jeho rodnou řečí:

Jak vy k my – tak my k vy: když vy k my nic – ze já mluví dobrý vůl! – a vysmrkal se do podolku. Parlamentář, přišedší diktovat podmínky, podepsal kapitulaci a bylo.

* * *

Blanokřídla, před očima nic než svého Jiříka, báječného chlapíka, běží, běží vpřed: nevadí jí trní, nevadí jí hloží, nevadí jí divocí paznechti: a že je jich čím dál víc: pletou se do cesty, volají, slibují, vyhrožují a loudí o přízeň – běda však, zoufalče, jestli uvěříš! – jestli hned nezvoláš FUJ FUJ HNUSOTO! – skočí ti paznecht zezadu na krk a bude tě dusit a škrtit a užírat, dokud na sebe nevezmeš jeho podobu: paznechta divokýho, bezduše ohavnýho a smrtí smrdutýho, s duší zaživa užranou – dokud nebudeš jako on: jemu v zoufalství bratrem –

* * *

Blanokřídla nedbá a běží, běží vpřed –

Jak říká Jura Jiřinský: jdu stále vpřed! –

Jura Jiřinský je skvělý, až tuhne krev; přesný jako řez žiletkou a neodolatelný jako otvírák na konzervy: bývalého Jiříka bys v něm marně hledal. Oděn v sametu a hedvábí velebně vystydl: a dávno zapomněl své jméno.

Právě podepisuje okouzlené studentce poslední vydání svých Výkřiků ze spaní; studentka okouzleně šeptá: ach, mistře, to jste psal celé sám?

A Jura říká: jsa trubadúrem zdravého pozemšťanství mohu snadno postihnout subjekt-objektový vztah jako nutný korelát – ovšem, já na to kašlu, slečno...

a slečna řekla: ach!

Vtom přiběhla Blanokřídla – a vidouc svého Jiříka, báječného chlapíka, vystydlého jako puding, usedavě se rozplakala: Ach, Jiříku, Jiříku, báječný chlapíku, pojď se mnou domů!

A Jura Jiřinský se zaposlouchal: zajímavé: ta žena mi tu předvádí nějaké své problémy – pozoruhodná exhibice – taková – řekl bych – naivní fuga, ano: hobj – – flétna – – hm – a vyndal si notýsek a všechno si to poznamenal. Ano: to bude stačit.

Hlas bolesti. Ne: Bolestný hlas, to zní líp...

Ano: Jura Jiřinský je očarován: podlehl kouzlu vlastní osobnosti...

Teď prochází přírodou, aby hledal sám sebe:

hmmm – tak tohle je tedy ta příroda, co se o ní pořád tak mluví – – podívejme se – (notýsek je připraven) – vzduch? – že? hned jsem ho poznal! – starý dobrý vzduch – člověk se ho kolikrát naloká – – a tohle je tráva, samozřejmě – jistě, jistě – znám – tráva: už si to píšu – – a tady je studánka! – no tak štoudev – dyť je to fuk – – a tady to – co je to? kravinec?! no vidíte! – kdepak, tohle my na ústředí nemáme – – jé – a tady je vrabeček! jaký je krotký! – hovado...? (cvak!!) – jau! kdo za to tady odpovídá? – – už si to píšu. Jo: a kde je tu nejbliž nějaké bistro, prosím vás? – dal bych si hlt martini – ne? – tak tedy tonik. Taky ne? – hm. Jiřík jde dál mezi poli – – všechno své už k věci řekl a začíná se nudit. Už se tolik nebaví: představoval si to tak nějak – monumentálnější – – nebo spíš komornější – – a taky víc srandy kdyby tu bylo – – a jak tak jde, roste v něm neklid – – a ke všemu před ním vyrostl strom: stojí přímo v cestě a neuhne, strom jeden blbej! co tady má co dělat? v tom blbým tichu?! na tý blbý cestě?! – Jiřík do stromu kope – ale vůbec se mu neulevilo; dupe a vríská a nadává – – vtom se nějak prudce otočil nebo co – něco ho praštilo do nosu – na chvíli neví, kde je –

- a tu pod stromem sedí babička: usmívá se na něj - posadila si ho na klín a povídá: kopeš sám sebe, šohajíku, copak jsi proved, že se nemáš tak rád? -

A Jiřík - no ano, je to on! - Jiřík najednou vidí, že všechno je na svém místě: strom - babička na bedýnce od brambor, cesta mezi poli i Blanokřídla, která ho po celou dobu mlčky následovala a teď šťastná, že ho má, stojí tiše stranou v očekávání jeho rozkazů...

* * *

Slepá bábo, kam tě vedu?

Do kouta!

Co v tom koutě?

Kohouta!

A co eště?

Řit!

Tak si mě slepá bábo chyt!

Nevidomá stařenka se legračně motá - děti se smějí, strkají do ní - inu, děti -

hrobník se snaží nevnímat je, aby se napojil na duši univerza - vtom pocítil velikou slabost v kloubech a ztěžkl, srdce se mu divoce rozbušilo. Dostal strach.

Už...?

Už.

Ale - - proč - -?

Sám jsi chtěl.

- - - ale - - já nemůžu!

Proč?

Mám tu ještě moc práce!

Jiný ji za tebe udělá!

Ale já nesmím!

Proč?

Mám tady koně a psa a kočku – kdo se o ně postará?

Kočka se o sebe postará sama – pes si najde jiného pána – a koně nech supům – je čas, aby se narodil v císařském paláci, čekají ho tam.

Hrobník jasně a ostře slyší šum šedé trávy kolem své hlavy, odfukování supů a skřípění kamínků, jak se právě jeden z nich převalil na druhý bok – a stejně jasně slyší i vzdálené dětské hlásky:

zla-tá brá-na o-te-vře-ná

zla-tým me-čem po-de-pře-ná

kdo do ní vej-de, hla-va mu sej-de

ať je to ten ne-bo ten,

pra-ští-me ho koš-tě-tem!

(Brána se zavřela, lapené dítě smlouvá)

Pojďte!

Nemůžem!

Pro koho?

Pro koně.

Koně jsou v maštali, okusujou košťály! Pojďte!

Nesmíme!

Pro koho?

Pro psy!

Psi jsou pod lavicí, olizují itrnici! Pojďte!

Nesmíme!

Pro koho?

Pro kočky!

Kočky jsou za kamny, vylizují kuthany!

(Dítě se musí rozhodnout, s kým půjde, jestli s čertem nebo andělem – obě strany se potom přetahují...)

Ale tak jo, tak teda jo, vydechl hrobník a uvolnil duši –
a duše jeho vzlétla ke zlaté bráně, aby šla s čertem nebo s andě-
lem podle skutků svých –
a obal hrobníkův nastoupil cestu všeho těla.

Polední přestávka se pomalu chýlí ke konci. Přežraní supi ale spí
dál, třebaže právě dorazil Bahnoslav Rypec osobně, aby se chopil
vědra a nanosil vodu do kuchyně.

* * *

Joj, krásná je Magorie, když slunce zapadá –
chovám v sobě ten obraz čistý a jasný –
já tady končím, cizinče – dál musíš sám – já se dál bojím – já
jsem ještě starý vrh – mě maminka ještě kojila, houpala, v náručí
chovala – maminka moje – kde je jí konec – a jak mi mávala, chudě-
ra – křížalka v sokolí čepičce – jak na mě volala, ať přijedu za ní a že
bude vyprávět, jen co se vrátí –
– neboj, mami, já za tebou přijdu – už se mi taky roky chýlej – pro
mě už je taky místo v bárce s lampiónama – buď sbohem, cizin-
če – jestli zas někdy přijdeš, přivez mi gumu do trenýrek a nějaký
hřebíky – najdeš mě vždycky tady na pobřeží – čekám tu na svoji
lod' – na svou bárku bez vesel – neptej se nikoho, každej ti řekne
jen „pleju len“ – nediv se – taky chce žít – jdi pořád rovně – až za
ty dráty – to pro tebe neplatí – jdi pořád pryč – tudy ne: tam je
nezdravo: těla jenom tak přihrnutý hlinou zarůstaj trávou a supi
jsou už úplně bez disciplíny – je tam všude mokřina: nějakaj paz-
necht tam po léta nosí vodu do rozvalin bývalý katovny – nikdo
se k němu nehlásí – nikomu nepatří – nikdo ho nechce, a tak se
nenajde, kdo by ho objal a řekl: buď se mnou, tvá bolest je má –
bud' sbohem, cizinče, pozdravuj tam u vás za vodou – vyřid', že se
snažíme – že se máme dobře – že nám nic neschází – máme všeho

dosytosti dudlajdá a jsme šťastni, ano, šťastni a nikdy jinak – koukej ryba, jak je blbá, hází sebou, rozkrájená na kusy, neví, že je mrtvá, neví, co je smrt, sbohem, příteli, má bárka připlouvá, jsou na ní fangle a soudek rumu a v kýlu díra velikosti dýně ve všech oblastech vnitřní politiky három fárom tydlidom na to ser vole hlavně že je mír – maminko!

Květen 1989

Alexandra Berková
Magorie
aneb Příběh velké lásky

Ilustrace na obálce z Pixabay.com
Redakce Markéta Teuchnerová

Vydala Městská knihovna v Praze
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. elektronické vydání
Verze 1.0 ze 4. 6. 2021

ISBN 978-80-274-1659-2 (epub)
ISBN 978-80-274-1660-8 (pdf)
ISBN 978-80-274-1661-5 (prc)